6 Ἀπριλίου 1896. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. Ἀριθμὸς 10

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΗΧΩ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Διευθυντὴς Ν. ΦΑΛΗΡΕΥΣ ΒΕΗΣ

Συντάκται Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Ι. Ν. ΓΡΥΠΑΡΗΣ.

ΤΗ: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: ΤΩΝ ΔΟΚΙΜΩΤΕΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΘΗΝΩΝ.

Ἐκδόται: Κ. ΖΙΒΙΔΗΣ ΚΑΙ ΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φυλλαδίου: **Ἀργύρη Ἐρταλιώτη,** «Σοννέτο».—**Ι. Γρυπάρη,** «Μιὰ παλιὰ Ἱστορία Ἄκρες Μέσες».—**Γρ. Ξενοπούλου,** «Ὁ Ψυχοπατέρας» (δρᾶμα).— **Ἠλία Σταύρου,** «Ζωγραφιές», (Τὸ χωριό.).— **H. Ardel** «Καρδία Σκεπτικιστοῦ» (μυθιστορία).

Ἐξωφύλλου: **Σάνκο Πάνδας,** «Ἀπογεματιανή».—**Γ. Ι. Κάρ.** «Ἀνάλεκτα».— «Ὁ φωτισμὸς τοῦ μέλλοντος».— «Γνῶμαι».— «**Ἀλληλογραφία**». κτλ.

Συνδρομή: Ἐν Κωνσταν]πόλει γρ. **40.**—Ταχυδρομικῶς γρ. **54.**—Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. **12.**—Ἕκαστον φυλλάδιον γρ. **1.**

Ἅμα τῇ πληρωμῇ τῆς συνδρομῆς δίδεται τὸ πρῶτον μέρος τοῦ μυθιστορήματος.

Adresse: N. PHALÈRE BEY

Directeur de "L'ECHO LITTÉRAIRE,,

12 Rue Haratchi, Galata - Constantinople.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Τύποις Κ. ΖΙΒΙΔΟΥ καὶ Σας, Γαλατᾶ, ὁδὸς Χαρατσῆ, ἀριθ. 12.

1896

ΑΠΟΓΕΜΑΤΙΑΝΗ

Ἀγαπημένο μου ἀφεντικό,

Ἐπειδὴ καὶ πῆγες στοῦς ἀγῶνας καὶ μὲ γράφεις τόσα καὶ τόσα γιὰ τοὺς Ἀμερικάνους ἀθλητάς, ἔρχουμαι μὲ τὸ παρὸν ἰδιογραμμένον γράμμα νὰ σὲ πληροφορήσω, τὴν ἐντύπωσι ποῦ μοῦ ἄφηκε καὶ τὴν κρίσι μου γιὰ ὅλα αὐτά.

Ἂς καλοσκαλίζουν ὅλους τοὺς Ἀμερικάνους Ἀθλητάς, μήπως αὐτός ὁ πονηρὸς Ἔδισσον, τοὺς ἔστειλε γεμάτους μὲ ἄφρατα μηχανήματα ἢ νὰ μὴν τύχῃ καὶ δὲν εἶναι ἀληθινοὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἄνθρωποι σὰν τῆς κούκλαις, ποῦ ἔστειλε ἐδῶ στῆν πόλι.

Ἅμα εἶδα, πολυσέβαστό μου ἀφεντικό, ποῦ πῆραν καὶ Ἕλληνες βραβεῖα δὲν πολυχάρηκα· μὰ ὅταν εἶδα, ποῦ στὸν Μαραθώνιον δρόμο νίκησε Ἑλληνόπουλο, συγκινήθηκα καὶ καταχάρηκα, ποῦ εἶπε τὸ «ΝΕΝΙΚΗΚΑΜΕΝ» καὶ...δὲν πέθανε. Ὁ θάνατος εἶνε ὅπως ξέρεις ποῦ μὲ τρομάζει. Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ δικό μου, δὲν εἶνε *ἀνανδρία*, γιατὶ συλλογίζουμαι, πὼς ἂν δὲν εἶχα αὐτὸν τὸν φόβο τοῦ θανάτου, θὰ ἔκαμνα θαύματα.

* * *

Νὰ σοῦ 'πῶ καὶ κἄτι νὰ χαρῇς. Μερικαὶς νέαις κόραις τῆς πόλης μας, μαζεύουνται σὲ μιὰ μεγάλη σάλα καὶ ῥάπτουν σὲ ὥραις ὡρισμέναις. Μὴ νομίσῃς, ἀφεντικό μου ἀνεκτίμητο, ποῦ ῥάπτουν τὴν προικά τους, ἄ ὄχι· τὰ χεράκια τ' ἀφροπλασμένα, ῥάπτουν ἀσπρόρουχα γιὰ μωρὰ παιδάκια.

Ὁ ἰατρὸς Ζαβιτσᾶνος ἐφρόντισε διὰ τὰ ἔκθετα. Τὰ ἔδωκε σὲ παραμάναις, τὰ ἐπισκέπτεται σὰν γιατρὸς καὶ σὰν πατέρας.

Καὶ τὰ χεράκια, ποῦ σοῦ εἶπα, ῥάπτουν ἀσπρόρουχα γιὰ τὰ ἔκθετα.

Ἄχ, πότε τὸ ἔργο τὸ μεγάλο, ποῦ ἄρχισε ὁ κ. Ζαβιτσᾶνος, χωρὶς ἄλλο κεφάλαιο, ἐκτὸς ἀπ' τὴν καλὴν καὶ σπλαγχνικὴν καρδιά του, ἄχ πότε θὰ τὸ ἰδοῦμε μέσα σὲ κανένα μαρμάρινο παλάτι, ἀπ' ἐκεῖνα ποῦ φανερώνουν καὶ τὴ φιλανθρωπία καὶ τὴ γενναιοδωρία τῶν ἰδικῶν μας!

Καὶ ἂν τὸ παλάτι γείνῃ, ὅπως θὰ γείνῃ, ὅλοι θὰ θυμοῦνται (καὶ πρὸ πάντων τὰ σημερινὰ ἔκθετα ποῦ θὰ ἦνε τότε παληκάρια) πὼς ἡ ἰδέα αὐτή, ἂν καὶ γλυκονανούριζε κάθε φιλάνθρωπο, πραγματοποιήθηκε ὅμως ἀπὸ τὸν κ. Ζαβιτσᾶνο.

* * *

Ἀπὸ *ἀκροάματα* καὶ *θεάματα* (ὅπως τὰ γράφῃ ὁ «Νεολόγος») μεγάλη φτώχεια.

Ἄχ, ἀφεντικό μου, ἐσὺ διασκέδαζε τοὐλάχιστον γιὰ νὰ μοῦ τὰ λές ὕστερα. Ὅμως ἂν θαυμάζῃς τοὺς ἀγῶνας, τῆς ἀρχαιότητες, καὶ τὸ καλοκαιράκι, σοῦ συνιστῶ νὰ ἐπισκερθῇς καὶ τὸν «πατσὰ νυκτὸς» ὁποῦ ἔκαμα τόσο γλέντι ἄλλη φορά, μ' ἕναν ἀμαξὰ φίλο μου.

Θέλω, ἀφεντικό μου, νὰ σοῦ ταπεινογράψω δυὸ τρία σχέδια, ποῦ σχηματίζω γιὰ τὴν εὐγενεία σου.

Νὰ ξεχάσῃς πειὰ τὴ Δουλσινέ, γιατὶ στῆν ἐποχὴ αὐτή, εἶνε μεγάλη ντροπὴ καὶ μεγαλείτερος ἀναχρονισμός, ν' ἀγαπᾷς χωρὶς παράδες.

Ὑπάρχει ἕνα τιμολόγιο, ποῦ γράφει πόσα πρέπει νὰ παίρνῃ ὁ ἰατρός, πόσα ὁ δικηγόρος, πόσα ὁ ἀρχιτέκτων καὶ σὲ βεβκιῶ πὼς ἀκριβοπουλιοῦνται ὅλοι.

Καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ τιμολόγιον, ποῦ δὲν πρόβλεψε καὶ γιὰ τοὺς ἱππότας, ἐπειδὴ *εἴμαστε σπάνιοι*, καταλαβαίνω πόσα 'μποροῦμε νὰ ὠφεληθοῦμε καὶ ἴσως ἴσως ἀνοίξουμε καὶ μεῖς μιὰ τράπεζα· καὶ κατόπι χρεωκοποῦμε καὶ ζοῦμε σὰν ἀληθινοὶ ἄρχοντες.

Τί μᾶς πειράζει, τιμημένο μου ἀφεντικό, ποῦ μέσα στῆν ἄπειρη εὐτυχία ποῦ χαρίζει ὁ παρᾶς, θ' ἀνακατωθῇ καὶ μιὰ γυναίκα.

Ἐγὼ εἶμαι τῆς ἰδέας σου: πὼς ἡ γυναίκα γιὰ ν' ἀγαπηθῇ, σὰν πὼς ἀγαπᾷς ἐσὺ τὴ Δουλσινέ, πρέπει νὰ μὴν ἀνακατωθῇ στῆν καθημερινὴ ζωή μας· μὰ... νὰ βιασθῇς, ἀφεντικό μου, γιατὶ τώρα μὲ τὴ «χειραφέτησι» θ' ἀλλάξουν οἱ πρωταγωνισταὶ ἐδῶ κάτω καὶ ἴσως ἀρχίσουν ἡ κ. ἰατρός, ἡ κ. δικηγόρος, ἡ κ. φαρμακοποιός, νὰ ἐφαρμόζουν καὶ στὸν ἑαυτόν τους, τὸ ἴδιο τιμολόγιο ποῦ ἐφαρμόζουν οἱ συνάδελφοί τους.

* * *

Ἀφεντικό μου, ποτὲ δὲν συλλογίσθηκα τὴ μεγάλη εὐτυχία... νὰ εἶχα παιδιά, μὰ τώρα ποῦ ἡ Παναγιότης του, δίνει τριακόσια φράγ. γιὰ τὸ κοριτσάκι τῆς σχολῆς τῆς Παναγίας, ποῦ θὰ γράψῃ τὴν καλλίτερη σύνθεσι «γιὰ τὴν Ἑλληνίδα γυναῖκα τῆς ἀρχαιότητος» καὶ ποῦ ὁ ἅγιος Ἐρσεκίου, δίνει φρ. ἑκατὸ (ἀρ. 100)—σὰν λίγα μοῦ φαίνουνται—γιὰ τὸ καλλίτερο ἐργόχειρο ἐκκλησιαστικῆς τέχνης, ἄρχισε καὶ νοιώθει ἡ καρδιά μου μιὰ ἀλλοιώτικη δίψα καὶ τὰ χείλη μου ψιθυρίζουν μὲ παράπονο—γιατὶ κ' ἐγὼ νὰ μὴν ἔχω ἕνα κοριτσάκι δέκα τεσσάρων ἕως δέκα πέντε ἐτῶν!! ἄχ....

Ὁ Ροζινάντης εἶνε καλὰ στῆν ὑγεία του καὶ πιστεύω ποῦ θὰ βγάλῃ αὐταῖς τῆς μέραις φτερά, γιατὶ τὰ κόκκαλα τῆς πλάτης του πολὺ πετάχθηκαν καὶ θὰ ἄρχισαν οἱ Ὀλύμπιοι νὰ τὸν τρέφουν μὲ ἀμβροσία, γιατὶ δὲν καταδέχεται νὰ φάγῃ σανό. Μόνο τὴ μελαγχολία του, τὴν ἀποδίδω, ποῦ δὲν τὸν 'πῆρες στὰ Ὀλύμπια.

Ταῦτα τὰ ὀλίγα γράφων, ὑπογράφομαι ὁλόγραφος

ὁ θεοφοβούμενος καὶ ἀφεντικοφοβούμενος δοῦλός σου.

ΣΑΝΚΟ ΠΑΝΣΑΣ

ΣΟΝΕΤΤΟ

Σὰν ὄνειρο, σὰν φύσημ' αὔρας πρωϊνῆς,
ἀγάλια διάβηκες μιὰ μέρα ἐμπρός μου,
Κ' ἕνας σου μοῦπε στεναγμὸς πῶς με πονεῖς,
Μὰ ἀγάπη δέν σου πρόδωσεν ὁ στεναγμός μου.

Δὲν τόνειροεύουμουν ποτὲς νἀγαπηθῶ,
Κ' εἶπα πῶς μάγισσα περνάει καί με πικραίνει,
Ποῦ νοιώθει πῶς μὲ κρύφια φλόγα τὴν ποθῶ,
Καὶ κείνη μ' ἄκαρδη ὀμορφιὰ μ' ἀποτρελλαίνει.

Ἤρθες καὶ διάβηκες καὶ χάθης σιωπηλὴ
Καθὼς Νεράϊδα ὅταν αὐγὴ γλυκοχαράζῃ,
Ὠϊμέ! τοῦ κάκου τώρα ὁ στεναγμός σου ἀντιλαλεῖ
Μὲς στὴ φτωχὴ καρδιά μου καί τηνε σπαράζει!

Στὸ δρόμο μου δὲν ξαναεφάνης πιὰ τὸ μαῦρο,
Μὰ ἐλπίζω πῶς ἐπάνω ἐκεῖ τὸ φῶς σου θαῦρω.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ.

ΜΙΑ ΠΑΛΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΚΡΕΣ ΜΕΣΕΣ

Στὸν κ. Ἰάκωβο Πολυλᾶ.

Μέσα σὲ κάτι παλιὰ βιβλία, ποὺ ἔπεσαν τὶς προάλλες στὰ χέρια μου, βρῆκα κι' ἕνα χειρόγραφο τετράδιο, καμιὰ σαρανταπενταριὰ φύλλα· δὲ δυσκολεύτηκα νὰ καταλάβω πῶς τὸ πολὺ ἑκατὸν πενήντα χρόνια θὰ πέρασαν ἀπὸ τότες ποὺ γράφηκε· ἀπὸ κανένα βέβαια μαθητὴ ἢ καὶ δάσκαλο κανενὸς σχολειοῦ ἐκείνου τοῦ καιροῦ, σὰν ἀναγνωστικὸ νὰ ποῦμε. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ θἄλειπαν καμπόσα φύλλα· γιατὶ ἐμπρὸς εἶταν ἕνας λόγος ποὺ δὲν εἶχεν ἀρχή. Ἢ τύχη τὄφερε νὰ καταλάβω πῶς αὐτὸ τὸ κομμάτι εἶταν ἀπὸ τὸ «Περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων» τοῦ Πορφυρίου· γιατὶ τὸ πρῶτο φύλλο ἄρχιζεν ἔτσι· «...νῆσιν ἔτι καὶ νῦν δρωμένη πομπὴ Ἰλίου τε καὶ Ὠρῶν· πομπεύει γὰρ εἰλυσπόα ἄγρωστις ἐπὶ πυρηνίων ἡγηρίας, ὄσπρια, δρῦς, μιμαίκυλα, κριθαί, πυροί, παλάθη ἡγητηρία, ἀλεύρων πυρίνων καὶ κριθίνων ῥθοῖς, ὀρθοστάτης, χύτρος...» καὶ αὐτὸ τὸ χωρίο, ἀπὸ μιὰ φορὰ ποὺ διάβασα τὸν Πορφύριο ἔκδοση Νάουκ, θαρρῶ, δὲ ξέρω γιατὶ μοῦ εἶχε μείνῃ στὸ νοῦ Μὰ γι' αὐτὸ δὲ μᾶς μέλει. Ὁ ἄλλος λόγος... θὰ διαβάσετε καὶ θὰ τὸ διῆτε. Εἶτανε ἕνα σωστὸ διηγηματάκι τῆς πραγματικῆς σχολῆς, ξεσηκωμένο ἀπὸ τὸ φυσικὸ μὲ πολλὴ χάρη καὶ μὲ πιότερο γιοῦμορ—καταπῶς λέμε καὶ μεῖς σήμερα. Μποροῦσε νὰ τὸ εἶχε γράψῃ ὁ Παπαδιαμάντης μας καὶ νὰ τὸ ζευγάρωνε ἔμορφα ἔμορφα μὲ τὴ Νοσταλγό του. Ποιός τόρα νὰ τὄγραψε καὶ ἐγὼ δὲ ξέρω. Δέν ἔχει τὄνομα τοῦ συγγραφέα ἐπάνω· μὰ οὔτε μᾶς πολυομέλει. ἂν θέλαμε νὰ κάμομε λίγη κριτική, βέβαια θὰ βλέπαμε πῶς τὄγραψε κανένας ἀπὸ κείνους ποὺ λέγανε *σοφιστάδες*, πῶς ζοῦσεν ἕνα δυὸ αἰῶνες ἐπάνω κάτω ὕστερ' ἀπὸ τὸ Χριστό· καὶ μὲ λίγη καλὴ θέλησι ἀκόμη, μὰ δίχως κριτικὴ πιά, θὰ τὸν φανταζούμαστε σὰν ἕνα γεροντάκι ἰσχνὸ καὶ μὲ μικρὸ σῶμα, γεμᾶτο ὅμως ζωή, ἀπὸ τὴν κορφὴ ὡς τὰ νύχια ἀξιοπρέπεια, ἄγαλμα σωστὸ σεμνότητος· ἴσως σὰν καὶ κεῖνο ποὺ λέει κἄπου ὁ ἱερὸς Φώτιος, ποὺ «ἐπὶ τοσοῦτον τῆς κατὰ τὸ σχῆμα, φασί, σεμνότητος ἀντιποιεῖσθαι ὡς καὶ λεοντῆν πολλάκις ἐνημμένον ποιεῖσθαι τὴν πρόσοδον». Τὴ φωνή του, λές καὶ τὴν ἀκούω, ὄχι πολὺ βροντερή, οὔτε καὶ γλυκιά, μὰ πολὺ πολὺ σταθερή, χωρὶς νὰ ἀνῃ μιὰ περιττὴ ἄρθρωση· τέτοιο καὶ τὸ περπάτημά του· ἀργὸ ἀλήθεια, μὰ ὄχι καὶ σὰν καὶ κεῖνο, ποὺ θἄλεγε κἄποιος ἀπὸ τοὺς παλιοὺς «ἀναβεβλημένον»· καὶ ὅλα του τἄλλα κινήματα σύμφωνα καὶ μετρημένα, ποὺ θαρρεῖτε πῶς τὰ βλέπετε τυπωμένα μὲς στὴ διήγησή του. Διαβάσετέ το, καθὼς σὰν τὸ δίνω στὴ γλῶσσα μας καὶ θὰ διῆτε· φόβος δὲν εἶναι βέβαια νὰ γελασθῆτε καὶ νὰ το πάρετε γιὰ δικό μου ἔξαφνα· δεῖξτε το σὲ κανένα φίλο σας ἑλληνιστὴ — ἔχουμε τόσους ἐδῶ — καὶ θὰ σᾶς πῇ τίνος εἶναι, νὰ φωτίσετε καὶ μένα· μὰ ἀκοῦτε τόρα...

. . . . . .

—Ἔτυχε μιὰ φορά, ξεκαλόκαιρα, νάνοιχτοῦμεν ἔξω ἀπὸ τὴ Χιὸ μὲ κάτι ἄλλους ψαράδες σὲ μιὰ μικρὴ τράτα μέσα· ξαφνικὰ μᾶς πλάκωσε μιὰ κακοκαιριὰ φοβερὴ καὶ μόλις καὶ μετὰ βίας σωθήκαμε στάντικρυνὰ μέρη τῆς Εὔβοιας, μέσ' ἀπ' τὸν Καρηρέα. Οἱ ψαράδες σύρανε τὴ τράτα τους σ' ἕνα ἀκρογιάλι, ὅλο γκρεμνοὺς, κι ἀφοῦ τὴν χάλασαν, τράβηξαν οἱ ἴδιοι σέ κάτι ἄλλους σφουγγαράδες ποὺ εἴτανε ἐκεῖ κάπου ἀπάνεμα ἀραγμένοι, μὲ τὴν ἰδέα νὰ μείνουν μαζί τους νὰ δουλέψουν. Ἀφοῦ μ' ἄφηκαν μόνο καὶ δὲν εἴξερα καμιὰ πολιτεία κοντὰ νὰ καταφύγω, τριγυρνοῦσα ἐπάνω κάτω ἄσκοπα στὴν παραθαλασσιά, μήπως καὶ ἰδῶ κανένα καΐκι περαστικὸ ἢ ἀραγμένο. Προχώρησα κάμποσο χωρὶς νὰ παντήσω ψυχὴ γεννητή. Ἐκεῖ, βλέπω ἕνα ζαρκάδι ποὺ εἶχε πέσῃ πάνω ἀπ' τὸν γκρεμνὸ στὴ θάλασσα· τὸ χτυποῦσαν τὰ κύματα. εἶταν μισοζώντανο ἀκόμα κιὰνέπνεε καὶ φυσοῦσε. Καὶ σὲ λίγο μοῦ φάνηκε πῶς ἄκουσα ἀπὸ τὸ ἐπάνω μέρος καὶ σκυλιὰ νὰ γαυγίζουν, μὰ ὄχι καθαρά, ἀπὸ τὸ βουητὸ τῆς θάλασσας. Στράφηκα κι ἀφοῦ ἀνέβηκα μὲ πολλὴ δυσκολία ἕνα ψήλωμα, βλέπω στάλήθεια τοὺς σκύλους σαστισμένους νὰ τρέχουν δεξιὰ ζερβὰ καὶ κατάλαβα πῶς αὐτοὶ θὰ εἶχαν στενοχωρήσῃ τὸ λάφι νὰ πηδήξῃ ἀπὸ τὸ γκρεμνὸ· καὶ παραπέρα βλέπω ἕναν ἄνθρωπον, ποὺ φαίνουνταν ἀμέσως ἀπὸ τὴν ὄψη του καὶ τὴ φορεσιά του πῶς εἶταν κυνηγός, μάκοπα τὰ γένεια καὶ μὲ πολλὰ μαλιὰ μονάχα στὸ πίσω μέρος τῆς κεφαλῆς του. Αὐτὸς λοιπὸν μὰρώτησε πρῶτος μήπως εἶδα κανένα λάφι νὰ φεύγῃ ἀπὸ κεῖ κάπου. «Νὰ το μὲς τὴ θάλασσα» τοῦ εἶπα καὶ τὸν ἔσυρα νὰ τοῦ το δείξω. Τὸ ἔβγαλεν ἀπὸ τὴ θάλασσα. ἔγδαρε τὸ τομάρι του μὲ τὸ μαχαίρι του—τὸν βοήθησα κ' ἐγὼ, ὅσο μποροῦσα —κι ἀφοῦ ἔκοψε τὰ πισινά του πόδια τὰ πῆρε μαζὶ μὲ τὸ τομάρι. Μὲ κάλεσε καὶ μένα νὰ τὸν ἀκολουθήσω ὡς στὸ σπίτι του—«νὰ ἐδῶ κοντὰ»—νὰ φᾶμε μαζί. «Κοιμᾶσαι μὲ μᾶς καὶ σύναυγα κατεβαίνεις στὸ γιαλό, ἂν θές νὰ φύγῃς· γιατὶ τόρα δὲν εἶναι γιὰ ταξίδι τέτοιος καιρός· καὶ παλι νὰ διοῦμε· νὰ σοῦ πῶ ἐγὼ θάμουν εὐχαριστημένος νὰ πέσῃ ἡ θάλασσα καὶ σὲ πέντε μέρες· βλέπεις, μιὰ νὰ σκεπάσῃ ἡ συννεφιὰ τὰ κορφοβούνια τῆς Εὔβοιας, σὰν καὶ τόρα, δὲν γλυτώνουν εὔκολα...» Καὶ τότες μὰρώτησε ἀπὸ ποῦ εἴμουν, πῶς κατάντησα ἐκεῖ, κι ἂν καραβοτσακιστήκαμε. Τοῦ εἶπα πῶς εἴτανε μιὰ μικρὴ ψαράδικη τράτα, πῶς ἐγὼ εἴμουν μονάχα ἐπιβάτης, γιατὶ εἶχα ἀνάγκη νὰ περάσω ἀντίκρυ, καὶ πῶς ξορίσαμε καὶ πέσαμεν ἔξω.

—Ἔτσι εἶναι, μοῦπε· ἀλλιῶς δὲ γένεται· διές τί ἄγριο καὶ κακότοπο εἶναι τὸ νησὶ κατὰ τὸ πέλαγος· δὲν τὴ γλυτώνει τὸ καράβι ποὺ τὸ φέρουν τὰ νερά του προσεδῶ· κι ἄνθρωπος νὰ σωθῇ εἶναι σπάνιο, ἐκτὸς νάναι λαφροντυμένος, σὰν τοῦ λόγου σου· ἔλα τόρα τράβα καὶ μὴ φοβᾶσαι, ἔλα νὰ πάρῃς λίγ' ἀπάνω σου ἀπὸ τὴν κακοπάθεια τῆς θάλασσας· κι αὔριο βλέπουμε, μιὰ ποὺ σε γνωρίσαμε, τί μπορεῖ νὰ γίνῃ. Μὰ φαίνεται νὰ μὴν εἶσαι ναύτης οὔτε ἐργάτης· καὶ κάτι ἄλλο θάχῃς νὰ εἶσαι ἔτσι ἀδύνατος...

Καὶ γὼ τὸν ἀκολουθοῦσα μ' ὅλη μου τὴν εὐχαρίστηση. Τίποτις δὲν φοβήθηκα νὰ πάθω γιατὶ δὲν εἶχα κι ἄλλο ἀπὸ ἕνα ἐλεεινὸ φόρεμα. Εἶταν ἐπάνω κάτω δυὸ ὧρες μακριὰ τὸ χωριό. Καὶ πηγαίνοντας στὸ δρόμο ἄρχισε νὰ μου διηγᾶται τὰ δικά του καὶ τὴ ζωὴ ποὺ περνοῦσε μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιά του.—«Ἐμεῖς εἴμαστε δυὸ ποὺ καθούμαστε στὸ ἴδιο χτῆμα, κ' ἔχουμε γυναῖκες δυὸ ἀδερφάδες, καὶ παιδιὰ ἀγόρια καὶ κορίτσια· ζοῦμε ἀπὸ τὸ κυνήγι καὶ δουλεύομε καὶ καμιὰ ζευγαριὰ γῆς. Γιατὶ τὸ χτῆμα δὲν εἶναι δικό μας, οὔτε τὸ βρήκαμε γονικό μας· οἱ γονιοί μας εἴτανε σὰν καὶ μᾶς φτωχοὶ ἀνθρῶποι· βόσκιζαν μὲ τὸ μηνιάτικο τὰ βώδια ἑνὸς ἄρχοντα ἀπὸ τοὺς δικούς μας ἐδῶ στὸ νησί· αὐτὸς εἶχε ὁλάκερα κοπάδια ἄλογα, βώδια, ἀμπελοχώραφο, μετρητοὺς παράδες, κι ὅλα αὐτὰ γύρω τὰ βοσκοτόπια καὶ τὰ βουνὰ ποὺ βλέπεις. Σὰν πέθανεν αὐτὸς δημέψανε ὅλα του τὰ χτήματα, καὶ ἦρθαν καὶ μᾶς πῆραν τὸ κοπάδι καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ καὶ κάτι δικά μας βώδια, χωρὶς νὰ τοὺς πληρώσῃ κανεὶς τὸ μισθὸ ποὺ τοὺς χρωστοῦσαν. Τότε καὶ μεῖς ἀναγκαστήκαμε νὰ μείνομε ἐκεῖ ποὺ βρεθήκαμε μὲ τὰ βώδια. Εἴχαμε κάτι παράγκες, μιὰν αὐλὴ γιὰ τὰ μοσκαράκια ὄχι καὶ πολὺ μεγάλη καὶ δυνατή, ὅσο δὰ γιὰ ἕνα καλοκαίρι· γιατὶ τὸ χειμῶνα βοσκίζαμε κάτω στὰ χαμηλὰ, ὅπου εἴχαμε ἀποθηκεμένο πολὺ χορτάρι· τὸ καλοκαίρι πάλι τραβοῦσαμε στὰ βουνὰ, καὶ διαλέγαμε ἴσια ἴσια ἐκεῖνο τὸν τόπο, γιατὶ τὸ μέρος εἴτανε ἀπόσκεπο κ εἶχε ἀπὸ τὶς δυὸ μεριὲς ἕνα βαθὺ καὶ δασωμένο πορορράγγο, κι ἀνάμεσα ἔτρεχεν ἕνα ποτάμι, ὄχι καὶ πολὺ βαθὺ καὶ ὁρμητικό, ποὺ νὰ μὴν μποροῦν νὰ τὸ περάσουν τὰ βώδια καὶ τὰ μοσκαράκια· τὸ νερό του ὅμως ἄρθανο καὶ παστρικό, γιατὶ ἐκεῖ κοντὰ εἴτανε καὶ τὸ κεφαλόβρυσο πόβγαινε. Καὶ στὴν καρδιὰ τοῦ καλοκαιριοῦ δὲν μᾶς ἀπόλειπεν ἡ δροσιὰ· ὁλόγυρα τὰ ὁρμάνια φουντωμένα κι' ὁλόδροσα, δίχως ἀλογόμυιγες, δίχως τίποτες ἄλλο ποὺ νὰ πειράζῃ τὰ βώδια. Κάτω ἀπὸ τὰ ψηλὰ καὶ ἀριὰ δέντρα, λειβάδια γεμᾶτα χορτάρι ὅλο τὸ καλοκαίρι, ποὺ δὲν ἔκανε ἀνάγκη νὰ γυρνοῦμε πολὺ τόπο γιὰ βοσκή, καὶ γι' αὐτὸ διαλέγαμε πάντα κεῖνο τὸ μέρος.

Καὶ τότε λοιπὸν μείναμε ἐκεῖ, ὡς ποὺ ναῦρουμε καμιὰ δουλιὰ καὶ ζήσαμε ὅπως μπορέσαμε ἀπὸ μιὰ ζευγαριὰ χῶμα, ποὖχαν δουλεμένο ἐκεῖ κοντὰ στὶς μάντρες. Καὶ μιὰ ποὺ δὲν εἶχαν πιὰ τὴν ἔγνοια τῶν βωδιῶν, τὸ ρίξανε στὸ κυνήγι, πρῶτο μοναχοί τους, ὕστερα καὶ μὲ τοὺς σκύλους· γιατὶ δυὸ ἀπὸ τὰ μαντρόσκυλα ἄρησαν τὸ κοπάδι καὶ γύρισαν πίσω.

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἀκολοθοῦσαν ἔτσι· σὰν ἔβλεπαν κανένα λύκο τὸν ἔδωχναν, ὡς ἕνα διάστημα, μὰ γιὰ λάφια καὶ ἀγριογούρουνα δὲν τοὺς ἔμελε· μιὰ ὅμως ποὺ ἄρχισαν νὰ δοκιμάζουν τὸ κρέας τους καὶ νὰ χορταίνουν, σὰν εἶχε κυνήγι, καὶ νὰ πεινοῦν σὰν δὲν εἶχε, ἄρχισαν τότες κι' αὐτὰ νὰ κυνηγοῦν ὅ,τι ἔβγαινε μπροστά τους, νὰ μυρίζουνται, νὰ ψάχουν, κι' ἔτσι νὰ γίνουν λαγωνικὰ ἀπὸ μαντρόσκυλα. Τοὺς βρῆκεν ὁ χειμῶνας χωρὶς νὰ βροῦν δουλιὰ· ἔφραξαν λοιπὸν τότες τὶς καλύβες καλύτερα, κάμανε καὶ τὴν αὐλὴ πιὸ γερή, ἄνοιξαν γύρω τὸν τόπον ὅλο, καὶ τὸ κυνήγι τους ἦταν πιὸ εὔκολο τὸ χειμῶνα· γιατὶ στὸ βρεμένο χῶμα φαίνουνται καλὰ τὰ πατήματα καὶ τὰ σημάδια, καὶ στὸ χιόνι ἐπάνω πιὸ καλύτερα... Κ' ἔτσι καλόκατσαν ἐκεῖ χωρὶς νὰ ἔχουν ἀνάγκη πιὰ γιὰ καλύτερη ζήση· πανδρευθήκαμε στὸ τέλος καὶ μεῖς, τἀγόρια τοῦ ἑνὸς μὲ τὶς θυγατέρες τοῦ ἄλλου. Πέρσυ, τὸν ἴδιον καιρὸν ἀπάνω κάτω, πέθαναν κ' οἱ δύο τους, ἂν καὶ καλοβαστιούντανε ἀκόμα, γερὰ κόκαλα· ἀπὸ τὶς μανάδες μας ζῇ μονάχα ἡ δική μου. Ὁ ἕνας ἀπὸ μᾶς δὲν κατέβηκε ἀκόμα σὲ πολιτεία, πενῆντα χρονῶ ἄνθρωπος ποὺ εἶναι. Ἐγὼ πῆγα δυὸ φορές....»

. . . . . .

Ἔτσι μὲ τὰ λόγια δίχως νὰ τὸ νοιώσω, φτάσαμε κ' εἴμαστε ἔξω ἀπὸ τὰ καλύβια... Μπήκαμε μέσα καὶ τὸ ρίξαμε ἀμέσως στὴ διατκέδαση. Μᾶς στρώσανε φύλλα καὶ προβιὲς πάνω σ' ἕνα ψηλὸ σέτι καὶ ξαπλώσαμεν ἐμεῖς· ἡ γυναῖκα του κάθησε κοντά του· ἡ θυγατέρα του, κόρη τῆς παντριᾶς, μᾶς περετοῦσε καὶ μᾶς κερνοῦσε μαῦρο γλυκὸ κρασί. Τὰ ἀγόρια του ἑτοίμαζαν τὰ κρέατα κ' ἔτρωγαν καὶ αὐτὰ στὸ ἀναμεταξὺ μαζί μας.

Εἴμαστε πιὰ καλοχορτάτοι· ἄνοιξεν ἡ πόρτα καὶ μπῆκεν ἐκεῖνος ὁ ἄλλος, ποὺ μοῦ εἶπε πῶς εἴτανε δυὸ, ὁ σύντροφός του μαζὶ κι ὁ γυιός του· ἕνα ἐμορφο λεβεντόπαιδο, μ' ἕνα λαγὸ στὸ χέρι. Τὴν ὥρα ποὺ ὁ πατέρας μᾶς χεραιτοῦσεν ἐμᾶς, ἐκεῖνος φίλησε τὸ κορίτσι καὶ τοὖδωσε τὸ λαγό. Ὕστερα κάθησε κεῖνη πλαϊ στὴ μητέρα της κ' ἔμεινε τὸ παλικάρι στὸ πόδι νὰ μᾶς περετᾷ.

Ἐγὼ ρώτησα τὸ φίλο μου.

— Αὐτὴ εἶναι ποὺ τῆς ἔβγαλες τὸ φόρεμα καὶ τὄδωσες σ' ἐκεῖνο τὸ καραβοτσακισμένο, ποὺ μοῦλεγες στὸ δρόμο;...

—Ὄχι, ἐκείνη εἶναι τόσον καιρὸ τόρα παντρεμένη καὶ ἔχει καὶ μεγάλα παιδιά· τὴν πάντρεψα μ' ἕνα καλὸ νοικοκύρη ἀπὸ τὸ χωριό...

—Καὶ βέβαια θὰ σᾶς βοηθοῦνε τόρα στὴν ἀνάγκη σας...

— Ἐμεῖς καμμιὰν ἀνάγκη δὲν ἔχομε, μοῦ εἶπεν ἡ γυναῖκα του. Ἐκεῖνοι μάλιστα παίρνουν ἀπὸ μᾶς καὶ κυνήγι, σὰν ἔχομε, καὶ λαχανικὰ καὶ φροῦτα· γιατὶ δὲν ἔχουν αὐτοὶ κῆπο. Πέρσυ πήραμε λίγο σιτάρι, γιὰ σπορά, καὶ τοὺς τὸ δώσαμε εὐτὺς πάλε πίσω, μὲ τὸ θέρο.

—Κι' αὐτὴν θάχετε λοιπὸ μὲ τὸ νοῦ σας νὰ τὴ δώσετε σὲ κανένα πλούσιο γιὰ νὰ σᾶς δανείζῃ σιτάρι γιὰ σπορά...

Σ' αὐτὸ ἀπάνω κοκίνησαν τὸ παλικάρι καὶ ἡ νιά. Κι' ὁ πατέρας μοῦ εἶπε.

— Αὐτὴ θὰ πάρῃ ἄντρα φτωχό, κυνηγὸ σὰν καὶ μᾶς· καὶ γύρισε τὰ μάτια του γελαστὸς στὸ παλικάρι.

—Καὶ γιατὶ δὲν τὴν παντρεύετε ἀπὸ τόρα; ἢ μήπως περιμένετε τὸ γαμπρὸ ἀπὸ κανένα χωριό;

—Ὄχι, θαρρῶ πῶς δὲν εἶναι μακριὰ ὁ γαμπρός· ἐδῶ εἶναι· καὶ θὰ διαλέξομε μιὰ καλὴ μέρα νὰ κάμομε τὸ γάμο.

— Καὶ πῶς τὴν διαλέγετε αὐτὴ τὴν καλὴ μέρα;

— Νὰ, ὅταν δὲν εἶναι μικρὸ τὸ φεγγάρι· πρέπει ἀκόμα νὰνναι κι' ὁ ἀγέρας καθαρὸς καὶ νὰνναι ξαστεριά.

— Εἶναι ἀλήθεια καλὸς κυνηγὸς ὁ γυιός σου;

—Καὶ βέβαια, μοῦ λέει τὸ παλλικάρι· λάφι δὲ μου ξεφεύγῃ. καὶ μὲ ξέρει καὶ τἀγριογούρουνο ἀντίκρυ του· ἂν θέλῃς αὔριο μὲ βλέπεις.

—Κι' αὐτὸν τὸν λαγὸ ἐσὺ τὸν ἔπιασες;

—Ἐγὼ τὸν ἔπιασα τὴ νύχτα μὲ τὸ δίχτυ· εἴτανε μιὰ ξαστεριὰ κ' εἶχε τέτοιο μεγάλο φεγγάρι, ποὺ ποτὲ δὲν τὸ ξανᾶδα...

Σ' αὐτὸ ἐπάνω γέλασαν κι οἱ δυὸ τους, καὶ τῆς κόρης ὁ πατέρας καὶ τοῦ νιοῦ· τὸ παλικάρι ντράπηκε καὶ σώπασε, τὸ κορίτσι ξεροκοκίνησε.

Καὶ τοῦ λέει ὁ πατέρας τοῦ κοριτσιοῦ:

— Ἐγώ, παιδί μου, εἶμαι ἕτοιμος ὅτι ὥρα θέλεις· μόνον ὁ πατέρας σου περιμένει γιὰ νὰ πάῃ νἀγοράσῃ σραχτάρι γιὰ τὴ θυσία τοῦ γάμου...

— Ναί, αὐτὸς τὄχει ἕτοιμο, εἶπεν ὁ μικρότερος ἀδελφός, καὶ τὸ θρέφει τόσον καιρὸ τόρα πίσω ἀπὸ τὴν αὐλή.

— Ἀλήθεια; ρώτησαν ὅλοι· καὶ ποὺ τὸ βρῆκες;

—Σὰν χτυπήσαμε τὴν ἀγριογουροῦνα ποὺ εἶχε τὰ παιδιά, τἄλλα θυμᾶστε μᾶς ξέφυγαν, γιατὶ εἴταν κι ἀπὸ λαγὸ πιὸ γρήγορα· ἐγὼ χτύπησα ἕνα μὲ τὴν πέτρα κἔπεσα πάνω του καὶ τὸ σκέπασα μὲ τὴν προβιά· ὕστερα τἄλλαξα στὸ χωριὸ καὶ πῆρα ἕνα χοῦρο καὶ τὸν ἔτρεφα σ' ἕνα μαντρὶ ποὺ ἔχτισα κεῖ ποπίσω.

— Γι' αὐτὸ λοιπὸν σἔβλεπε καὶ γελοῦσε ἡ μητέρα σου ὅταν ἐγὼ παρεξενεύομουν ποὺ ἄκουα γουρουνιοῦ μουγκρίσματα, καὶ γι' αὐτὸ ξόδευες τὸ κριθάρι!...

— Βέβαια, γιατὶ τὰ ντόπια δὲν παχαίνουν μὲ βαλανίδι μοναχό. Σταθῆτε τόρα νὰ τὸ φέρω νὰ διῆτε.

Βγῆκεν ἔξω μὲ τἄλλα παιδιά. Σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ τὸ κορίτσι σηκώθηκε καὶ μᾶς ἔφερε ἀπ' ἄλλη κάμαρα ἀχλάδια κομμένα, μούσμουλα, χειμωνιάτικα μῆλα καὶ τσαμπιὰ σταφύλια τῆς ὥρας των καὶ τἄβαλε μπρὸς στὸ τραπέζι, ἀφοῦ τὸ σκούπισεν ἀπὸ τὰ κρέατα μὲ φύλλα, καὶ τὄστρωσε μὲ παστρικὴ φτέρη. Ἦρθαν καὶ τὰ παιδιὰ μὲ γέλια καὶ χαρὲς κἔφεραν τὸ γουρούνι. Κι ἀπὸ πίσω τους ἡ μητέρα τοῦ νιοῦ μὲ τὰ δυὸ του ἀδέρφια κἔφερναν ἄσπρα ψωμιά, αὐγὰ βραστὰ μὲς σὲ ξύλινα πινάκια καὶ ροβίθια

καβουρδισμένα κι ἀφοῦ φίλησε τὸν ἀδερφό της καὶ τὴν ἀνεψιά της, κάθησε πλάϊ στὸν ἄνδρα της καὶ εἶπε·

— Νὰ καὶ τὸ σφαχτάρι ποὺ ἔθρεφεν τόσον καιρό, κι ὅλα τἄλλα εἶναι ἕτοιμα ἀπὸ μέρους μας, μονάχα λίγο κρασὶ θὰ μᾶς χρειαστῇ ἀκόμα...

Κοντά της στεκούντανε ὁ νιὸς καὶ κοίταζε στὰ μάτια τὸν πεθερό του· καὶ κεῖνος εἶπεν·

— Αὐτὸς εἶναι ποὺ μποδίζει ἀκόμα τὴ δουλιὰ νὰ πάρῃ τέλος. Θὰ θέλῃ φαίνεται νὰ παχύνῃ ἀκόμα τὸ γουρούνι...

— Αὐτό; αὐτὸ κοντεύει νὰ σκάσῃ ἀπὸ τὸ πάχος...

Ἐγὼ θέλησα νὰ τοῦ κάμω καλὸ καὶ εἶπα· «Κοιτάξτε νὰ μὴ μείνῃ αὐτὸς πετσὶ καὶ κόκκαλο, ὅσο τὸ γουρούνι παχαίνῃ πιότερο.

— Ἀλήθεια, λέει κ' ἡ μητέρα του· γιατὶ καὶ τώρα καμπόσο ἀδυνάτισε· προχτὲς ἀκόμα τὴ νύχτα τὸν ἔννοιωσα ποὺ δὲ μποροῦσε νὰ κοιμηθῇ καὶ σηκώθηκε καὶ βγῆκεν ἔξω.

— Τὰ σκυλιὰ γαυγίζανε καὶ βγῆκα νὰ διῶ..

— Ὄχι, δὲν εἴτανε τὰ σκυλιά, μόνο περπατοῦσες στενοχωρημένος· ἂς μὴν τἀρίνομε ἔτσι πιότερο, εἶπε, κι ἀγκάλισε τὴ μητέρα τῆς κόρης καὶ τὴ φίλησε· καὶ κεῖνη εἶπε στὸν ἄντρα της.

— Ἂς γίνῃ τὸ θέλημά τους.

Κ' ἔτσι μείνανε σύμφωνοι νὰ γίνῃ ἡ χαρὰ σὲ τρεῖς μέρες· καὶ με παρακαλέσανε καὶ μένα νὰ μείνω ὡς τότε· κ' ἐγὼ ἔμεινα μὲ ὄχι λίγη εὐχαρίστηση.

. . . . . .

Ἐδῶ σταματῶ μὲ λύπη τὴ διήγηση, χωρὶς νὰ τὸ θέλω· ὁ εὐλογημένος αὐτὸς ἀντὶς νὰ τελειώσῃ ὅπως ἄρχισε, καὶ νὰ μᾶς ἱστορήσῃ, ἔτσι ἔμορφα ποὺ ξέρει νὰ τὸ κάνῃ, ἕνα γάμο χωριανὸ χίλιω πεντακόσω χρόνω, θυμᾶται ἔξαφνα πῶς εἶναι σοριστὴς κι ἀρχινᾷ ἕνα ἀνούσιο μάθημα γιὰ τοὺς ρτωχοὺς καὶ τοὺς πλούσιους καὶ γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τῶν δυό. Κ' ἐγὼ δὲν εἶχα καλύτερο νὰ κάμω, ἀπ' ὅτι ἔκαμα, νὰ σχίσω τὰ τελευταῖα φύλλα, νὰ τὰ κάμω χουνάκια, νὰ τὰ γεμίσω ἀστραγάλια καὶ νὰ τὰ φυλάξω γιὰ τὸ σοφὸ ποὺ θὰ μᾶς μάθῃ καὶ μᾶς τόνομα τοῦ συγγραφέα μας.

Ι. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΨΥΧΟΠΑΤΕΡΑΣ

(Ἴδε σελ. 69).

Εὐτύχιος.—Διαμαρτύρομαι! Θέλω, θέλω νὰ πραγματοποιηθῇ. Θὰ της το πῶ, θὰ μάγαπήσῃ καὶ θὰ την κάμω δική μου.

Οὐρανία.—Τρέχετε πολύ.

Εὐτύχιος.—Λέτε νὰ μὴ μάγαπήσῃ;

Οὐρανία.—Ἕνα νέον σὰν καὶ σᾶς!... Ἔχει χρήματα;

Εὐτύχιος.—Δὲν ἠξεύρω.

Οὐρανία.—Ἂν δὲν ἔχῃ καλά· ἀλλ' ἂν ἔχῃ νὰ μήν την πάρετε,

Εὐτύχιος.—Γιατί;

Οὐρανία.—Αὐτὸ ποῦ σᾶς λέγω... Θὰ παίξετε ἀπόψε χαρτιά;

Εὐτύχιος.—Ἴσως.

Οὐρανία.—Θὰ χάσετε!

Εὐτύχιος.—*(Τὴν κυττάζει κατάμματα)* Τὸ ξεύρετε καλά;

Οὐρανία.—Εἶμαι βεβαία.

Εὐτύχιος.—Οὐρανία!... *(Δοκιμάζει νὰ λάβῃ τὴν χεῖρά της).*

Οὐρανία.—*(Σπεύδουσα πρὸς τὸ παράθυρον).* Πῶς μᾶρέσει αὐτὴ ἡ ὥρα... Ἀνάπτουν τὰ φῶτα. Αὐτὴ ἡ ἡσυχία· αὐτὸ τὸ ἀδύνατο φῶς· ἄ, τί ὡραῖο ξεψύχισμα... Κυττάξετε, τί γλυκὰ χρώματα ποῦ ἔχει ὁ οὐρανὸς εἰς τὴν δύσι καὶ πῶς λάμπει ἐκεῖνο τὸ μοναχικὸ ἄστρο ἐκεῖ-κάτω.

Εὐτύχιος.—*(πλησιάζων ὄπισθεν)* Ὥρα ποῦ φανερόνεται κάθε μυστικὸ τῆς ψυχῆς.

Οὐρανία.—*(στρεφομένη πρὸς αὐτὸν)* Ναί, ἀλλὰ χωρὶς λόγια. *(ἀπομακρύνεται).*

Εὐτύχιος.—Οὐρανία!...

Οὐρανία.—Ἰδέτε... ἰδέτε τί ὡραῖον θέαμα!

Εὐτύχιος.—Ἡ κόρη ποῦ λατρεύω...

Οὐρανία.—Τί;

Εὐτύχιος.—Εἶσαι σύ!

Οὐρανία.—Ἀ!... *(Σπεύδει πρὸς τὴν δεξιᾷ θύραν).* Ἀνθή! Ἀνθή! μέσα εἶσαι; *(ἐξέρχεται).*

Εὐτύχιος.—*(συνάπτων τὰς χεῖρας, ῥίπτεται εἰς μίαν πολυθρόνην).* Τί ἔκαμα!...

Θεώνη.—*(εἰσέρχεται μετ' ὀλίγον ἀπὸ τὸ σαλόνι)* Μονάχο σ' ἄφησαν, παιδί μου;

Εὐτύχιος.—Δὲν πειράζει...

Θεώνη.—Μὰ τί ἔχεις;... Σὲ βλέπω λιγάκι ταραγμένο... Μὲ ποιὸν μιλοῦσες;

Εὐτύχιος.—Ἀ, ὄχι· εἶμαι ἀδιάθετος... μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι.

Θεώνη.—Δὲν εἶνε τίποτε· *(τὸν θωπεύει).* Εἶδες τὴν Οὐρανία; *(Πρὸς τὴν ἀριστερᾷ θύραν)* Φραντζέσκα! Φραντζέσκα! Φέρε τὴν λάμπα. Ρομαντικὴ ἰδιοτροπία τῆς Οὐρανίας αὐτή, νὰ μὴν ἀνάβῃ φῶς, ὡς που νὰ σκουντράῃ ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον. Τὴν εἶδες λοιπόν;

Εὐτύχιος.—Ναί· πρωτήτερα ἦταν ἐδῶ.

Θεώνη.—Ἔ, τῆς εἶπες τίποτα; *(Κάθεται πλησίον του).*

Εὐτύχιος.—Ὄχι· τί νὰ της πῶ;

Θεώνη.—Μὰ τέλος πάντων πότε; Εἶνε ἀνάγκη νὰ της μιλήσῃς.

Εὐτύχιος.—*(μὲ ἀδιαφορίαν)* Λέτε;

Θεώνη.—Ἀκοῦς ἐκεῖ! Ἡ Οὐρανία εἶνε τόσω

καλὰ διατεθειμένη! Τὴν ἔκαμα νὰ ἔχῃ τὴν καλλίτερη ἰδέα γιὰ σένα,—χωρὶς βέβαια νὰ της πῶ κανένα ψέμμα. Ἴσως μάλιστα σὲ ἀγαπᾷ ἀπὸ τώρα. Ἀλλὰ ξέρεις· ἡ Οὐρανία εἶνε κορίτσι ποῦ δὲν ἐκφράζεται εὔκολα-εὔκολα.

Εὐτύχιος.—Ἔχουμε καιρό. *(Ἡ Φραντζέσκα φέρει τὴν λάμπα καὶ φεύγει).*

Θεώνη.—Ὄχι, ὄχι· δὲν ἔχουμε καιρό. Σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ σπεύσῃς. Ὁποιος ἐπρόλαβε τὸν Κύριον εἶδε. Τὰ κορίτσια ποῦ ἔχουν προῖκα, ἐδῶ δὲν τἀφίνουν. Δὲν εἶδες πῶς ἄρχισαν νὰ την περιτριγυρίζουν; Θὰ την μπλέξῃ κανεὶς γιὰ καλὰ καὶ ἄμα παρουσιασθῇς ἐσύ, θὰ σου ἀπαντήσουν καὶ τὰ τρία ἀδέλφια μ' ἕνα στόμα—τὸ στόμα τοῦ θειοῦ σου,—πῶς δὲν θέλουν γαμβρὸ γιατρό, γιατὶ ἀρίνει τὴ γυναῖκά του τὴ νύχτα καὶ τρέχει στοὺς ἀρρώστους. Ἐγὼ στὰ εἶπα. Κύτταξε.

Εὐτύχιος.—Θεία, πρέπει νὰ ἐξηγηθοῦμε μιὰ γιὰ πάντα.

Θεώνη.—Σὲ τί;

Εὐτύχιος.—Δὲν μᾶρέσει πολὺ αὐτὴ ἡ ὁμιλία.

Θεώνη.—Μπᾶ! γιατί, παιδί μου;

Εὐτύχιος.—Σᾶς εἶπα ἐγὼ ποτὲ νὰ μου διευκολύνετε τοὺς ἔρωτάς μου μὲ τὴν Οὐρανία; Σᾶς εἶπα νὰ μου κάμετε τὸ γάμο; Εἴμπορεῖ νὰ σας ἐξομολογήθηκα ὅτι τὴν συμπαθῶ. Ἀλλὰ σᾶς εἶπα ποτὲ ὅτι θέλω νὰ την πάρω; Μόνη σας τὰ λέτε, μόνη σας τὰ κάμετε. Συνωμότης ἐγώ, χωρὶς νὰ ἔχω εἴδησιν· ἀντιπρόσωπος σεῖς, χωρὶς νὰ ἔχετε ἐντολήν. Τί εἶν' αὐτά;

Θεώνη.—Γιατὶ μιλεῖς ἔτσι, Εὐτύχιε; Γιατί, παιδί μου, πηγαίνεις ἐναντίον τοῦ συμφέροντός σου; Ἀ, ξέρω· δὲν θὰ ἔχῃς πεποίθησι σὲ μένα. Θὰ νομίζῃς ὅτι δὲν μπορῶ νὰ κατορθώσω τὴ δουλειά.

Εὐτύχιος.—*(γελῶν)* Ποιὰ δουλειὰ καλέ; Εἶσθε περίεργη θεία μου. Δὲν θέλω νὰ μου κατορθώσετε τίποτα. Δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ μὴ θέλω;

Θεώνη.—Καλά. Μὰ γιατί;! γιατί;!!

Εὐτύχιος.—Ἐπὶ τέλους θὰ σας μιλήσω ξεκάθαρα. Ἡμεῖς οἱ δυὸ ἐδῶ μέσα εἴμεθα συγγενεῖς, ἕνα αἷμα. Ὅ,τι θὰ ποῦμε οἱ δυό μας, θὰ μείνῃ στοὺς δυό μας. Γι' αὐτὸ ἡ εἰλικρίνεια τοῦ πρώτου σας ἀνεψιοῦ δὲν θὰ σας πειράξῃ. Ἀλήθεια, τὴν ἀγαπῶ τὴν Οὐρανία. Ἀλλὰ τὴν ἀγαπῶ χωρὶς συμφέρον, χωρὶς νὰποβλέπω εἰς γάμον ἐπικερδῆ. Τὸν ἔρωτα αὐτὸν τὸν ἁγνόν, τὸν ὑψηλόν, τὸν οὐράνιον, δὲν θέλω—ὄχι δὲν θέλω νὰ τον μεταχειρισθῆτε ὄργανον τῶν σκοπῶν σας. Τὸ ξεύρω· ἔχετε λόγους νὰ ἐκδικηθῆτε τὸν ἄνδρα σας. Λέτε ὅτι στὴν τελευταία αὐτὴ περίστασι δὲν σας ἐφέρθηκε ὅπως ἔπρεπε· ἔστω δὲν ἐξετάζω· μπορεῖ νὰ ἔχετε δίκηο καὶ εἴμπορεῖτε νὰ τον ἐκδικηθῆτε ὅπως θέλετε. Ἀλλὰ τὸ αἴσθημα τὸ ἰδικόν μου δὲν θὰ το ἀναμίξετε, δὲν θὰ το βεβηλώσετε.

Θεώνη.—Ἀ, ὄχι γι' αὐτό... τί λές.

Εὐτύχιος.—Περιττόν. Ξεύρω ἀκριβῶς ποῖον εἶνε τὸ σχέδιόν σας. Τὸ ἐπροδώσατε, χωρὶς νὰ το καταλάβετε. *(Σιγότερα).* Θέλετε νὰ τον βγάλετε στὴ μέση τοῦ θείου καινούργιο καὶ φυσικώτερο κηδεμόνα τῶν ὀρφανῶν, μὲς τὴν ὥρα ποῦ θὰ φανερωθῇ ὁ καρπὸς τῆς περιουσίας.

Θεώνη.—Ὄχι· ὄχι!

Εὐτύχιος.—Σταθῆτε. Αὐτὸ εἰμπορεῖ νὰ εἶνε ὑπὲρ τῶν ὀρφανῶν—ποῖος ἠξεύρει!—ὅπως δὲν το ἀρνοῦμαι, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ. Ἀλλὰ σεῖς τὸ θέλετε μόνον γιατί εἶνε κατὰ τοῦ θείου.

Θεώνη.—Εὐτύχιε, δὲν την ξέρεις καλὰ τὴ θειά σου.

Εὐτύχιος.—Ἔ, λοιπὸν νὰ σας πῶ. Τὸ αἴσθημα τὸ δικό μου δὲν θὰ διευκολύνῃ τοὺς σκοπούς σας. Μπορεῖ μιὰ μέρα νὰ πάρω τὴν Οὐρανία,—ἂν μάγαπήσῃ. Ἀλλὰ τώρα, ὄχι ποτέ.

Θεώνη.—Εὐτύχιε, μόνον γιὰ τὸ καλό σου ἡ θεία σου φροντίζει.

Εὐτύχιος.—Χίλια λόγια νὰ μου πῆτε, δὲν θὰ μου ἀλλάξετε γνώμη. Ἐπὶ τέλους, ἀφ' οὗ ἔτσι κ' ἔτσι, δικαίως ἢ ἀδίκως, μοῦ πέρασε αὐτὴ ἡ ὑποψία, δὲν θέλω... δὲν πρέπει νὰ φροντίζετε γιὰ τίποτε. Θέλω νὰ ἔχω τὴ συνείδησί μου ἥσυχη.

Θεώνη.—Ἄχ, Εὐτύχιε, παιδί μου! Θὰ με κάμῃς νὰ σου μιλήσω. Θὰ με κάμῃς νὰ σου πῶ πράγματα, ποῦ δὲν πρέπει νὰ σου πῶ. Μὲς τὸ σπίτι εἶσαι καὶ δὲν βλέπεις τί γίνεται. Ἂν ἔβλεπες δὲν θὰ μου μιλοῦσες ἔτσι, παρὰ μὲ κάθε τρόπο θὰ ἤθελες νὰ σώσῃς τὰ δυστυχισμένα αὐτὰ παιδιά, ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ θειοῦ σου... Ἀ, ὄχι δὲν ἀκούω τίποτα ἐγώ! Θὰ ἐπιμείνω, θὰ ἐπιμείνω... γιατί... *(Ἀκούονται βήματα).*

Εὐτύχιος.—Σούς! σιωπή...ἄλλη ὥρα. Ἔρχονται!

Γεῶργος.—*(ἀπὸ τὸ σαλόνι)* Ἀνθή! Οὐρανία! *(Εἰσέρχεται ὁ Γεῶργος, ὁ Βένιερης, ὁ Βάρλας ἀπὸ τὸ σαλόνι, ἡ Ἀνθὴ καὶ ἡ Οὐρανία ἀπὸ τὴν πρὸς τὰ δεξιᾷ θύραν).* Κύριοι καὶ κυρίαι, σᾶς ἀναγγέλλω ὅτι ἀναχωρῶ δι' Ἀμερικήν. *(Χαιρετοῦν τὸν Εὐτύχιον).*

Ἀνθή.—Ἀλήθεια!

Οὐρανία.—Ναί;

Γεῶργος.—Ἀπερασίσθη. Ζήτω!

Βένιερης.—Ἐκεῖ τοὐλάχιστον θὰ μπορῇς νὰ λές ἀνενόχλητα τὴν ἀλήθεια, *(γελοῦν καὶ χειροκροτοῦν)* Γιατί ὅλα τὰ παράξενα καὶ τὰ τρελλὰ στὴν Ἀμερικὴ γίνονται...

Θεώνη.—Καὶ πότε λοιπὸν μὲ τὸ καλό;

Γεῶργος.—Μὰ νὰ ἰδοῦμε· ὡς τὴν ἄλλη ἑβδομάδα. *(Περιστοιχίζουν τὸ Γεῶργο).*

Ἀνθή.—Θὰ το γράψω τῆς Ἀννέτας... νὰ σε μαλώσῃ.

Βένιερης.—Τώρα ὅμως θὰ σας παρακαλέσω νὰ τ' ἀφήσωμε αὐτά. Ἀρκετὰ ἐμιλήσαμε γιὰ ὑποθέσεις. Ἂς φροντίσουμε λιγάκι καὶ γιὰ τὴ βραδυά. Θεώνη, εἶνε ὅλα ἕτοιμα;

Θεώνη.—Ὅλα, ὅλα· δὲν λείπει τώρα παρὰ νὰ φκιάσουμε τὰ σάνδβιτς καὶ νὰνοίξουμε τὸ τραπέζι.

Βένιερης.—Καλά.

Εὐτύχιος.—Ἀ, ἐγὼ νὰ φύγω τώρα καὶ ἔρχομαι στὶς ἐννιά.

Βένιερης.—Δὲ βαρυέσαι· μιὰ ποῦ ἦλθες κάθησε τώρα ἐδῶ. Ὅλοι θὰ καθήσωμε· καὶ ὁ Βάρλας καὶ ὁ Γεῶργος (γιατὶ ξεύρετέ το· ὁ ἀγαπητὸς ἀνεψιός μου τὸ σκάζει καμμιὰ φορὰ τὸ βράδυ καὶ τρώγει στὴ «Μινέρβα» Χμ! τί ἀνάγκη ἔχουμε τώρα! *(γελοῦν)* Θὰ φᾶμε ὅ,τι βρεθῆ καὶ ἐπὶ ποδός. Φραντζέσκα!

Εὐτύχιος.—Τί ἐπὶ ποδός; Ἀ, ἐγὼ πεινῶ καὶ πηγαίνω... μὲ συγχωρεῖτε.

Ἀνθή.—Φαγᾶ! *(εἰσέρχεται ἡ Φραντζέσκα ἀπὸ τὴν πρὸς τἀριστερᾶ θύραν).*

Οὐρανία.— Θυσιάζετε τὴ συντροφιὰ γιὰ λίγο φαγί; Κάτι θὰ βρεθῆ κ' ἐδῶ νὰ χορτάσετε· *(τῷ μειδιᾷ).*

Εὐτύχιος.—Ἀφ' οὗ εἶν' ἔτσι! Δὲν θέλω νὰ κατηγορηθῶ ὡς ἀχόρταγος. *(Κάθηται μειδιῶν· ὁ Βένιερης τοὺς κυττάζει).*

Βένιερης.—Μέσα εἶναι ὁ Μανώλης;

Φραντζέσκα.—Μάλιστα.

Βένιερης.—Νὰ τον στείλης ἐκεῖ ποῦ σε εἶπα νὰ πάρη τὸ κρασί. Ἔλα ἐσὺ τώρα νὰ βάλης τραπέζι. Ἀπὸ ἕνα πιάτο καὶ ὅλα τὰ φαγητὰ μαζί.

Φραντζέσκα.—Ξέρω *(ἐξέρχεται)*

[*Ἐκτὸς τοῦ Γεώργου καὶ τῆς Ἀνθῆς περιφερομένων, οἱ ἄλλοι κάθηται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Συνομιλοῦν χαμηλοφώνως· ὁ Βάρλας ἀναγινώσκει τὴν ἑσπερινὴν ἐφημερίδα. Ἡ Οὐρανία κάθηται πλησίον τοῦ Εὐτυχίου*].

Βένιερης.—Θεώνη· νὰ προσέξης λιγάκι τὴ Φραντζέσκα, ὅταν θὰ φκιάσῃ τὰ σάνδβιτς. Κάνει τέτοια σπατάλη ὑλικοῦ, ποῦ δὲν θὰ της φτάσουν ὀκάδες.

Θεώνη.—Ἔννοια σου. (Ἄχ πῶς ἐκουράστηκα).

Βένιερης.—Χαβιάρι μάλιστα πρέπει νὰ βάζῃ πολὺ λίγο. Τί λές, γιατρέ;

Βάρλας.—Ἔτσι γιὰ τὴ μυρωδιά.

Εὐτύχιος. — Ὅσῳ νὰ κινῆται ἡ ὄρεξις τοῦ χαβιαριοῦ.

Βένιερης.—Ἀμ ὅπως κατήντησαν μερικὰ πράγματα, εἶνε ἔτσι, ἴσα-ἴσα νὰ μὴν ξεχνοῦμε ὅτι ὑπάρχουν.

Εὐτύχιος.—Φαίνεται ὅτι τὸ κακὸ εἶνε ἀρθονώτερο πάντοτε.

Οὐρανία.—Νὰ ἓν ἀπόρθεγμα γενικῆς ἐφαρμογῆς. *(Ὁ Εὐτύχιος τὴν ἀπαντᾷ εἰς τὸ αὐτὶ καὶ ἐκείνη γελᾷ).*

Βένιερης.—*(Τοὺς κυττάζει πάλιν ὑπόπτως).* Μοῦ ἔρχεται μιὰ ἰδέα.

Θεώνη.—Παναγία μου νὰ εἶνε καλή!

Βένιερης.—Ἔννοια σου, ἔννοια σου, εἶνε πολὺ καλή.—Ὡς ποῦ νὰ ἑτοιμασθῆ τὸ τραπέζι, δὲν πέρνουμε τὰ ψωμάκια νὰ τὰ γεμίσουμε μόνοι μας;

Ὅλοι.—Ναί... ναί... μάλιστα... σύμφωνοι... Πολὺ ὡραία ἰδέα.

Οὐρανία.—Θὰ βοηθήση καὶ ὁ κύριος Εὐτύχιος.

Εὐτύχιος.—Εὐχαρίστως.

Βένιερης.—Λοιπόν· ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον. Φραντζέσκα!

Φραντζέσκα.—*(Εἰσέρχεται)* Ὁρίστε.

Βένιερης.—Οἱ κύριοι ἐδῶ ἀπεφάσισαν νὰ σε ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὴν σανδβιτσοποιΐαν· (καλὰ τὸ εἶπα;) *(Ἡ Φραντζέσκα μειδιᾷ).* Φέρε μας ἐδῶ ἐκεῖνες τὶς φραντζολίτσες, τὸ τυρί, τὸ σαλάμι, τὸ βούτυρο καὶ τὸ χαβιάρι. Γρήγορα. *(Ἡ Φραντζέσκα ἐξέρχεται καὶ φέρει τὰ ὑλικά. Βοηθεῖ καὶ ὁ Γεῶργος).* Νά, εἰς ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ τραπέζι... Κύριοι καὶ κυρίαι, ἐπὶ τὸ ἔργον.

Γεῶργος.—Ἐμπρός! ὁρίστε.

Βένιερης.—Βάρλα, ἄφησε τώρα τὸ διάβασμα.

Ἀνθή.—Κύριε Εὐτύχιε, ἐλᾶτε.

Εὐτύχιος.—Κατὰ τὴν πεῖνα ποῦ ἔχω, δὲν ἠξεύρω ἂν θὰ εἶμαι ὁ συμφερτικώτερος ἐργάτης.

(Ἀκολουθεῖ).

ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ

ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Χωριὸ γλυκό, χωριὸ εὐτυχισμένο, ποῦ κρύβεις μὲς τὰ κάλλη σου τ' ἀθάνατο καὶ ζηλευτὸ βοτάνι τῆς γαλήνης καὶ τῆς εὐτυχιᾶς, ποῦ ἔχεις πάντα ἄνοιξη καὶ χαρά, πάντα δροσιὰ καὶ γλυκάδα· ἂχ πόσο μ' ἔχεις μαγεύση, ἂχ πόσο μοῦχεις κάμη τὴν πολύπαθη καρδιὰ νὰ αἰσθάνεται ἡμέρες μικρόχρονης χαρᾶς στὰ τόσα βάσανα καὶ τὶς λύπες τοῦ κόσμου, στὰ τόσα πάθη καὶ καϋμοὺς τῆς ζωῆς.

Ὄμορφο καὶ ξακουστὸ χωριό, ποῦ μένεις περήφανο καὶ θεόκτιστο στὴ ράχη τοῦ μικροῦ βουνοῦ, μὲ τ' ἄσπρα ἢ μαυρισμένα σπιτάκια σου, ποῦ σειρὰ σειρὰ σκόρπια ζευγαρωμένα μένουν κτιστὰ καὶ ἀκίνητα ἀνάμεσα ἀπὸ πρασινισμένα δένδρα καὶ περιβόλια, μὲ τὸ μικρὸ τὸ σιγαλὸ ποτάμι σου, ποῦ τοὺς πανάρχαιους τοὺς παλιοὺς καιροὺς ἡ Ναυσικᾶ, ξακουσμένη βασιλοποῦλα ἀπ' ὀμορφάδα καὶ πλούτια, ἔπλενε στὰ κρυσταλλένια νερά σου τ' ἀγγελοκάμωτο κορμί της καὶ στὶς ὄχτες σου τὰ πλούσια καὶ λαμπρὰ φορέματά της ποῦ ὁ Ὀδυσέας, βασιλιᾶς δοξασμένος καὶ πανοῦργος εἶχε σωθῆ στὰ σιγαλὰ ρέματά σου ἀπὸ τ' ἄγρια καὶ λυσσασμένα κύματα τοῦ πελάου.

Γλυκὸ κι' ἀθάνατο χωριό, ποῦ τὸ βασανισμένο καὶ τυραγνισμένο κορμί μας γιατρεύεις ἀπὸ τὰ πάθια καὶ τοὺς καϋμούς, ποῦ ὑψώνεις τὸ νοῦ καὶ τὴν καρδιὰ σὲ θείους καὶ οὐράνιους κόσμους, σὲ μαγικοὺς καὶ θαυμαστοὺς κόσμους διὰ οὐράνιες καὶ ἀγγελικὲς ψυχές, ἂχ πόσο μὲ κάμεις νὰ ζηλεύω τὰ κάλλη καὶ τὶς χάρες σου καὶ νὰ σὲ ποθῶ παντοτινὴ κατοικία

τῆς φθαρτῆς ζωῆς μου. Χωριὸ μυριοστόλιστο κι' ἀνθισμένο, πρασινισμένο καὶ ζωγραφιστό, χάρισμα ἀξετίμητο τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ, μεγαλοπρεπὴς εἰκόνα τῆς Δόξας τοῦ Δημιουργοῦ, ζηλεμένο ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ τὸ φεγγάρι, τριγυρισμένο ἀπὸ πηγὲς καὶ δροσιές, ἀπὸ δάση καὶ ρεματιές, ἀπὸ περιβόλια καὶ λόγγους, ἀπὸ σπαρτὰ καὶ φυτά, χωριὸ τῆς φλογέρας καὶ τοῦ βοσκοῦ, τοῦ ἀηδονιοῦ καὶ τῆς πέρδικας, τοῦ κόσσυφου καὶ τῆς κίχλας, τοῦ πορτοκαλιοῦ καὶ τοῦ κίτρου, τοῦ ρόδου καὶ τῆς μοσκιᾶς, τοῦ γλυκοῦ ἀγέρα καὶ τῆς δροσιᾶς, ἂχ πόσο μὲ μαγεύεις καὶ μὲ τρελλαίνεις, μοῦ κλέβεις τὴν καρδιὰ καὶ τὸ νοῦ καὶ μὲ κάμνεις ν' ἀλησμονήσω κάθε ἱερὸ καὶ γλυκό, γιὰ νὰ πέσω παντοτινὰ στὴ γλυκὴ καὶ μαλακὴ ἀγκαλιά σου, στοὺς μαγικοὺς καὶ λουλουδισμένους κόρφους σου, ὅπου ἐκεῖ ὁλημερὶς νὰ νανουρίζωμαι μὲ τὰ γλυκὰ βοτάνια τῆς παρηγορίας κι' ἐλπίδας.

ΠΑ. Λ. ΣΤΑΥΡΟΣ

H. ARDEL

ΚΑΡΔΙΑ ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΤΟΥ

(Ἴδε σελ. 71).

— Τί τρέχει, ἀγάπη μου;

Ἡ Λίλιαν, ἂν καὶ τόσον εἰλικρινὴς καὶ ἄδολος, ἐδίστασεν ὅμως τί ἔπρεπε νὰ εἰπῇ. Καὶ, ἐνῷ ἐσκέπτετο νὰ φέρῃ τὴν Βέσσην εἰς τὸ δωμάτιόν της διὰ νὰ τῆς ὁμιλήσῃ μὲ ὅλην τὴν ἐλευθερίαν, ἀπεκρίθη χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν σκέψιν της εἰς τοὺς λόγους της.

— Βέσση, θέλεις νὰ ἐλθῇς νὰ βάλης ὀλίγους πούντους εἰς τὴν ταντέλλαν τοῦ ρορέματός μου;

— Ἀμέσως, λαίδυ Λίλιαν, εἶπεν ἡ Βέσση.

Ἦτο τόσον συνειθισμένη νὰ μὴν ἔχῃ ἄλλην θέλησιν ἀπὸ τῆς Λίλιαν, ὥστε ἄρησεν ἀμέσως τὴν ἰδικήν της ἐργασίαν καὶ ἠκολούθησε τὴν νεαρὰν κόρην. Ἐπῆρε ἐπὶ τῶν γονάτων τὸ φόρεμα, ἀπὸ μεταξωτὴν μουσελίναν, ποὺ ἦτο ἁπλωμένον ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἤρχισεν ἀμέσως νὰ ῥάπτῃ.

Ἡ Λίλιαν τὴν ἐκοίταζε· ἡ καρδιά της χτυποῦσε τόσα τρελά, ὥστε ἐροβεῖτο νὰ ὁμιλήσῃ διὰ νὰ μὴν τὴν τρομάξῃ τὸ τρεμούλιασμα ποὺ θὰ εἶχεν ἡ φωνή της. Ἔπειτα, ἀποτόμως, ἐκάθησε πλησίον τῆς γραίας, ὅπως ὅταν ἦτο μικρὴ πολὺ μικρή, καὶ τὴν ἠρώτησε:

— Βέσση, μὲ ξέρεις ἀπὸ μικρὴ, ἀπὸ πολὺ νέα, αἴ;

— Ὤ, ναί, πολὺ μικρή, παιδί μου. Ὅταν σὲ ἀγκάλιασα πρώτη φορὰ ἦσουν ἕνα μπεμπὲ μ' ἐλαφρὰ μαλλάκια σὰν τὸ πρῶτο χνοῦδι πουλιοῦ· καὶ ἀπὸ τότε δὲν σ' ἄφησα ποτέ!

— Τότε θὰ γνώριζες τὴν μητέρα, ὅταν εἶχε τὴν ἡλικίαν ποὺ ἔχω ἐγὼ σήμερα, ἀφοῦ ὑπανδρεύθη δέκα ἑπτὰ ἐτῶν. Βρίσκεις ὅτι τῆς μοιάζω;... Ἡ θεία Καίτη τὸ λέγει πάντοτε...

Ἡ Βέσση ἄφησε τὴν ἐργασίαν της καὶ ἐκοίταζε τὸ πρόσωπόν της μὲ μίαν ἀπροσδιόριστον ἔκφρασιν. Ἀ, ναί, ἡ ὁμοιότης ἦτο πλήρης· τὰ ἴδια χαρακτηριστικὰ μὲ τὸ ἀκαταμάχητον θέλγητρόν των, ἡ αὐτὴ διαφανὴς σάρξ, αἱ αὐταὶ ῥωτειναὶ ἀντανακλάσεις εἰς τὴν παχεῖαν ξανθὴν κόμην, ἡ ἰδία χυτὴ κορμοστασιὰ ὁμοία μὲ τὸν εὐθυτενῆ κορμὸν νεαρᾶς πίτυος.

— Ὅταν σὲ βλέπω, νομίζω πῶς βλέπω τὴν μητέρα σου, εἶπεν ἡ Βέσση, τῆς ὁποίας ἡ φωνὴ ἤρχισε νὰ ὑποτρέμῃ αἰφνιδίως.

Θὰ ἔλεγε τις ὅτι καὶ δι' αὐτὴν ἐπροξένει συγκίνησιν καὶ ἁπλῆ λέξις ἀναφερομένη εἰς τὸ παρελθόν.

— Ναί, ἀλλ' ἐγὼ ἔχω ἀπὸ εὐθυμίαν γεμάτους τοὺς ὀφθαλμούς μου, τὰ χείλη μου, τὴν καρδιά, καὶ ἐκείνη, ἡ πτωχὴ μητέρα, μοῦ φαίνεται περίλυπος εἰς τὴν τελευταίαν της εἰκόνα ποὺ ἔχω.

Ἕνα δευτερόλεπτον ἐσιώπησεν· ἔπειτα, θερμῶς, ἐπανέλαβεν μετὰ τινος σοβαρῶς ἱκετευτικοῦ τόνου.

— Γιατὶ εἶταν ἔτσι; Τὸ ξέρεις ἀγαπητή μου Βέσση;

Ἡ βελόνη ἔπεσεν ἀπὸ τὰ χέρια τῆς Βέσσης καὶ μιὰ ἀναφώνησις ἐκπλήξεως τῆς διέρυγεν ἀπὸ τὰ χείλη:

— Πῶς μποροῦσεν νὰ εἶναι ἀλλέως μ' ὅλας τὰς θλίψεις, ποὺ ἐδοκίμασε τὸ πτωχὸν πλάσμα! Εἶταν ἰσχυρᾶς κράσεως· ἀλλὰ ὑπέφερε περισσότερα ἀπ' ὅσα μποροῦσε νὰ βαστάξῃ!...

Ἡ Λίλιαν ἀνετριχίασε, καὶ ἐπεκράτησε ἐπὶ ἓν λεπτὸν σιγὴ τόσον παγερὰ εἰς τὸ δωμάτιον, ὥστε ἠκούετο εὐκρινῶς ὅλη ἡ φράσις μιᾶς ρομάντζας ψαλλομένης κάτω, εἰς τὸ σαλόνι, καὶ ὁ θόρυβος τῆς βελόνης τῆς Βέσσης ἥτις ἐπέτρεχεν ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ μεταξωτοῦ ὑφάσματος. Ἀλλ' ἀκαταμάχητος δύναμις τὴν ὤθει νὰ μάθῃ ἐπὶ τέλους τί ἦτο ὁ πατήρ. Διὰ τὴν ἐνεργητικὴν αὐτῆς φύσιν, ἡ ἀβεβαιότης ἦτο βάσανος... Μὲ τὴν καρδίαν πάλλουσαν μέχρι διαρρήξεως ἠρώτησε:

— Βέσση, διατὶ δὲν μοῦ κάνετε ποτὲ λόγον διὰ τὸν πατέρα μου;

Ῥῖγος διέσεισε τὴν γραῖαν τόσον ἰσχυρόν, ὥστε ἡ βελόνη ἔσπασε μεταξὺ τῶν δακτύλων της.

— Νὰ σᾶς ὁμιλήσω περὶ τοῦ πατρός σας!!! Διατί, διατί, παιδί μου.

— Διότι ἤθελα τόσον, τόσον νὰ τὸν γνωρίσω ὀλίγον.

— Νὰ τὸν γνωρίσης!... Καὶ γιατὶ λοιπόν; πρέπει νὰρίνωμεν τοὺς νεκροὺς νὰ κοιμῶνται εἰς τὴν γαλήνην τοῦ τάφου των.

— Καὶ ὅμως, Βέσση, ποτὲ δὲν ἠρνήθης νὰ μοῦ ὁμιλήσης διὰ τὴν μητέρα μου... Μόνον ὅταν πρόκει-

ται περὶ τοῦ πατρός μου, δὲν θέλεις νὰ μ'ἀποκριθῇς...

— Δὲν τὸν ἔβλεπα πολύ, λαίδυ Αἴλιαν.

— Ἀλλ' ἀρκετὰ ἐν τοσούτῳ διὰ νὰ μπορῇς νὰ μοῦ εἴπῃς πῶς ἦτο...

— Ἔμορφος καὶ λαμπρὸς ἱππότης, βέβαια, εἶπεν ἡ Βέσση μ' ἕνα παράδοξον τόνον, πικρὸν καὶ βίαιον.

Ὡς ἐξ ἐνστίκτου, ἡ Αἴλιαν ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, ὅπως ὅταν ἀπειλοῦνται ἀπὸ ἀναπόφευκτον κτύπημα. Ἔπειτα ἔγυρε πρὸς τὸ ἀποσιωπένον πλάσμα, τοῦ ὁποίου ἡ ὄψις ἐχαράζετο ἀπὸ τὴν ἰσχὺν μιᾶς ἀποκρύφου συγκινήσεως καὶ τὴν ἠρώτησε μὲ τὸν ἴδιον τόνον πολὺ σιγά.

— Βέσση, ἀγαπητή μου Βέσση, εἰπέ μου, εἶταν ἐξ αἰτίας του ποὺ ἡ μητέρα εἶταν τόσον δυστυχής;

— Ναί, εἶπεν ἡ γραῖα, τρέμουσα.

Αὐτὴ ἡ ἀπότομος ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος τὴν κατελάμβανεν ἐξ ἐφόδου, καὶ δὲν τῆς ἐπέτρεπε κἂν νὰ μετρᾷ τὰ λόγια της, καὶ αἱ ἡμέραι αἱ παλαιαὶ ἠνορθοῦντο αἰφνιδίως πρὸ τῆς μνήμης της, καὶ τὴν παρέφερον, μὲ τὸ μυστήριον τῆς αἰφνιδίας ἀναβιώσεώς των, μέχρι τοῦ νὰ λησμονῇ πρὸς ποῖον ὡμίλει. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν οὐδὲ κἂν ἐσκέπτετο τὴν παρουσίαν τῆς Αἴλιαν... Ἐνεθυμεῖτο, καὶ μεγαλοφώνως δι' ἑαυτὴν καὶ μόνον ἐξακολούθησεν μὲ τόνον παράφορον.

— Ἀ! τὴν πτωχὴν νέαν, τὴν ἐτυράννησεν ἀρκετὰ ὁ ἄθλιος, μὲ ὅλην τὴν ἐμορφιά της καὶ τοὺς καλοὺς τοὺς τρόπους της!... καὶ ὅμως διὰ νὰ τὴν σκοτώσῃ, ἔπρεπε νὰ ἀτιμασθῇ!

Κραυγὴ πνιγμένη διέφυγεν ἀπ' αὐτὴν τὴν καρδίαν τῆς Αἴλιαν, γεμάτη ἀπὸ τόσον σπαρακτικὴν ὀδύνην, ὥστε ἡ Βέσση, συνελθοῦσα, τὴν ἐκοίταζεν παραδόξως:

— Ὦ, λαίδυ Αἴλιαν! Τί ἔκαμα! Θεέ μου! Διατί μοῦ ὡμιλήσατε δι' ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα;

— Σήμερα ἢ αὔριον θὰ τὸ ἐμάνθανα, εἶπεν ἀσθενῶς ἡ Αἴλια, ἐνῶ προσεπάθει ν' ἀναπνεύσῃ ἀέρα ποὺ τῆς ἔλειπε. Δὲν διέβλεπε κἂν τὸ δυνατὸν τῆς ἀμφιβολίας. Ἡ πνοὴ τῆς ἀληθείας τὴν ἔπληξε κατὰ πρόσωπον καὶ τὴν ἐπέρασεν ὡς τὰ ἄδυτα τῆς ψυχῆς της. Ἔπειτα καταληφθεῖσα ἀπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἀνάγκην νὰ ἐξαντλήσῃ ὁλόκληρον τὴν συμφορά της, νὰ γνωρίσῃ ἐξ ὁλοκλήρου τὴν φρικώδη ἀλήθειαν, ἐπανέλαβεν σχεδὸν ἐπιτακτικῶς καὶ ἀναίσθητος διὰ τὴν ἰδίαν της ἀνίαν...

— Λέγεις ὅτι...ὅτι ὁ πατήρ μου... ἠτιμάσθη. Πῶς; θέλω νὰ μάθω. Μὴ θελήσῃς νὰ μοῦ κρύψῃς τίποτε, αὐτὸ θὰ εἶναι τόρα τὸ χειρότερον...

Τὸ πρόσωπόν της εἶχε γίνῃ ἄσπρο σὰν τὸ κερί. Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ροβέρτου, ποὺ ἀνῆλθεν εἰς τὴν σκέψιν της, τὴν συνεκλόνησεν, ὡς αἰφνίδιον καῦμα. Ἀλλὰ ἡ Βέσση δὲν παρετήρησε τίποτε...

— Ἔπαιζεν, ἐπανέλαβε μὲ μίαν φωνὴν ὑπόκωφον ὡς νὰ ὡμίλει εἰς τὸν ὕπνον της, καὶ σκυμμένη μηχανικῶς ἐπὶ τοῦ ἐργοχείρου σας. Ἔπαιζε τόσον ὥστε κατεστράφη! Κατεσπατάλησε τὸ πᾶν ὡς τὴν τελευταίαν πέννα... Ἔπειτα ἡ περιουσία τῆς Κυρίας ἔλαβε τὴν αὐτὴν τύχην. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἤθελε νὰ ἐξακολουθῇ νὰ παίζῃ.

— Ἔπειτα;... ἠρώτησεν ἡ Αἴλιαν μὲ προστακτικὸν ὕφος, μὲ ὀρθάνοικτα τὰ μάτια ποὺ ἐφλόγιζεν κρυφὸς πυρετός.

— Ἔπειτα... ὦ, πτωχή μου κόρη, διατί μ' ἐρωτᾷς ἔτσι; Ἔπειτα ἦλθαν οἱ φοβερὲς ὧρες... Δὲν εἶχεν ἄλλα χρήματα. Ἤρχισε νὰ προμηθεύεται μέ... ὅλα τὰ μέσα καὶ τέλος κατήντησεν... εἰς τὴν πλαστογραφίαν. Μίαν ἡμέραν τὸ πᾶν ἀνεκαλύφθη... Ἡ δικαιοσύνη ἔβαλε τὸ χέρι της καὶ...

— Καὶ κατεδικάσθη, ἐπρόσθεσεν ἡ Αἴλιαν, μὲ τὴν συναίσθησιν ὅτι τὸ πᾶν κατέρρευσεν πέριξ αὐτῆς. Ὡς ἐξ ἐνστίκτου ἤπλωσεν ἐμπρὸς τὰ χέρια της διὰ νὰ ζητήσῃ στήριγμα. Ἀλλὰ γύρω της ὑπῆρχε τὸ κενὸν μόνον, καθὼς καὶ εἰς τὴν ψυχήν της.

— Ναί, κατεδικάσθη σκληρῶς, εἶπεν ἡ Βέσση κινοῦσα ἀκόμη τὴν ἄσπρην της κεφαλήν.

Ἡ Αἴλιαν ἔσφιξε τὸ ἕνα της χέρι ἐπάνω στὸ ἄλλο, μὲ κίνημα ἀπείρου πόνου καὶ ἠρώτησε διὰ τελευταίαν φορὰν, μὲ τὴν φωνὴν πλέον χωρὶς ἔκφρασιν καὶ τὸ βλέμμα γεμᾶτον φρίκην.

— Ποῦ εἶναι τώρα;...

— Ἀπέθανε, εἶναι τόρα ἐξ χρόνια... Πολὺν καιρὸν πρὶν ἡ φτωχή του γυναῖκα ἔπαυσε νὰ ὑποφέρῃ καὶ ἀπὸ τότε εἶσθε μὲ τὴν λαίδυ Ἔδανς.

— Καὶ ἔτσι, ὅλος ὁ κόσμος στὴν Ἀγγλία γνωρίζει αὐτὴν τὴν φρικώδη ἱστορίαν, ὅλοι ὅσους βλέπω γνωρίζουν ἢ μποροῦν νὰ μάθουν ποία εἶμαι...

Διεκόπη, ἀνίκανος νὰ ἐξακολουθήσῃ. Εἶχε τὴν συναίσθησιν ὅτι ἀνέβαινε κατεπάνω της ἕνα ῥεῦμα ἐξουθενώσεως, ὅπου ἔμελλε νὰ βυθισθῇ χωρὶς ἐλπίδα, μακρὰν τοῦ Ροβέρτου Νωρῆ τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ξανάβλεπεν ἴσως ποτέ, ποτέ!

— Μὴ πιστεύετε, Αἴλιαν, ἀγαπητό μου παιδί, πῶς θυμοῦνται πλέον αὐτὰς τὰς θλιβερὰς ἱστορίας... Πέρασαν χρόνια τόρα. Καὶ ἔπειτα φέρετε τὸ ὄνομα τῆς θείας σας! εἶπε τελευταῖον ἡ Βέσση ἐνῶ δάκρυα ἐπλημμύριζον τὸ πρόσωπόν της.

— Ναί, ἀλήθεια. Ἕως τόρα ἐπίστευα ὅτι ἡ θεία Καίτη μὲ παρέλαβεν ἀπὸ στοργήν, ἀλλὰ τόρα ἐννοῶ... ἐννοῶ τὰ πάντα.

Ἀ ναί! ἐννόει τὸ πτωχὸν παιδί, διατὶ τὸ ἴδιο ἐκεῖνο τὸ πρωὶ ἡ λαίδυ Ἔδανς ἔγινε τόσον σκεπτική, ὅταν ἤκουσε τὴν αἴτησιν τοῦ Ροβέρτου Νωρῆ... Καὶ μία τρελὴ ἀνάγκη τὴν κατέλαβε νὰ ἀντιμετωπίσῃ, νὰ ἐξεγερθῇ κατὰ τῆς συμφορᾶς ποὺ τὴν ἥρπασε τὴν ὥραν ἀκριβῶς ποὺ ἦτον εὐτυχεστάτη, νὰ ἐπαναλαμβάνῃ μόνη της, ἕως ὅτου καταπείσῃ τὸν ἑαυτόν της ὅτι εἶχεν ἰδῇ ὄνειρον ἀπαίσιον, ἢ ὅτι ἡ Βέσση ἦτο ἠπατημένη.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ὁ Ἰούλιος Σίμων 'στὸ τελευταῖο του ἔργο *Δὲ τέσσαρες εἰκόνες*, ἐκεῖ ποὺ κάμνει τὴν βιογραφία τοῦ Λαμαρτίνου, ἔχει τὴν ἑξῆς περιγραφή, ποὺ τόσο τέλεια ζωγραφίζει τὴν δυσκολία τῆς βεβιασμένης πνευματικῆς ἐργασίας.

«Ὁ συγγραφεύς, ποὺ μισθοδοτεῖται, ὁ συγγραφεὺς ποὺ ἔχει μετρημένη τὴν ὥρα του, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου ἐπάνω στὸ ἔργο του, γιατὶ τοῦ τῶχουν παραγγελμένο.

Δὲν εἶναι ὁ «ποιητής» του κυριολεκτικῶς. Δὲν παράγει τὴν σκέψι, μόνον τῆς ἀλλάσσει τὸ σχῆμα. Δὲν εἶναι ἀπόλυτος κύριος τοῦ ἔργου του, διότι, ἐὰν δὲν τοῦ ἔλειπεν ὁ χρόνος, αὐτὴν τὴν σελίδα, ποὺ σκοντάρτει στὸ σχῆμα καὶ στὸ ὕφος, ποὺ δὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν προηγουμένη σελίδα, ποὺ βαραίνει καὶ σκοτεινιάζει τὸ νόημα, θὰ τὴν ξέσχιζε!»

* * *

Ἡ ἀνάγκη, ἡ ἀνάγκη! Πάντα αὐτὸς ὁ δύσκολος καὶ ἀδιάκοπος ἀγὼν γιὰ τὸ ψωμί, ὅπως τὸν ὀνομάζουν συνήθως.

Πόσα πνεύματα δὲν σβύσανε ἀπὸ τὴν ἄσπλαγχνιά της.

Εἶναι κακὸν ἡ ἀνάγκη, ἀλλ' εἶνε ἄραγε καλύτερος ὁ κόσμος; Ὅ,τι αὔτη κ'ἐκεῖνος.

Θυμοῦμαι ποὺ εἶδα πρὸ ἡμερῶν ἕνα μικράκι μόλις ἑξὴ χρονῶν, ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἔκαμνε χιλίων λογιῶν γυμνάσια ἐπάνω σὲ κρίκους, σὲ κούνιες καὶ σὲ σχοινιά.

Δὲν ἔκαμνε βέβαια αὐτὰ μὲ εὐχαρίστησι, γιατί, ὅταν ἔπαυε, ὡς ποὺ νἄλθῃ ἡ σειρά του, ἀρκετὰ εὐδιάκριτα ζωγραφίζουνται στὸ ἀγγελικὸ καὶ χλωμὸ προσωπάκι του ἕνας μορφασμὸς σὰν παράπονο.

Καὶ σὲ ποιὸν νὰ παραπονεθῇ τὸ ταλαίπωρο; Ἔπρεπε νὰ ζήσῃ, νὰ κερδίσῃ τὸ ψωμὶ γι'αὐτὸ καὶ ἴσως καὶ διὰ τοὺς γονεῖς του.

Ὅλοι φαίνουνται νὰ τὸ λυποῦνται, γιατὶ ἄκουες μέσ' στὴν σάλαν ἕνα γενικὸ ψίθυρο «τὸ καϋμένο, τὸ καϋμένο» καὶ ἀπὸ τὴν συναίσθησι τῆς λύπης των τόσο τὸ χειροκρότησαν, ποὺ τὸ ἠνάγκασαν νὰ ξαναρχίσῃ τὰ γυμνάσιά του διὰ νὰ τὸ ξανακουράσουν.

Ἄραγε, ἂν ἄπλωνε τὸ περίφανο του χεράκι νὰ μᾶς ζητήσῃ, ἔτσι σὰν βοήθεια, τὸ μισὸ ἀρ' ὅ,τι πληρώσαμε ἐκεῖ διὰ νὰ σεργιανίσουμε τὸ μαρτύριό του, θὰ τοῦ δίναμε ὅλοι;

Ἀμφιβάλλω.

* * *

Ἴδια ἱστορία καὶ στὸ ἱπποδρόμιο μὲ λίγη παραλλαγή: Ἐκεῖ πάλιν ὁ κωμικός. Τί ἀπομίμησις ἠλιθίου! Κάπου-κάπου, ἂν καὶ εἴξερες πῶς ἔκαμνε ἐπίτηδες ὅλα ἐκεῖνα τὰ καμώματα, γελοιούσουνα, θαροῦσες πῶς ἦταν στ' ἀλήθεια ἠλίθιος.

Βέβαια ἀπητεῖτο κἄτι ἰδιαίτερο, μιὰ ἰδιαιτέρα ἰδιοφυία, τολμῶ νὰ πῶ, καὶ ὄχι ὀλιγωτέρα ἐξάσκησις καὶ ὅλα αὐτὰ γιατί; Γιὰ νὰ κάμῃ τὸν κόσμο νὰ γελᾷ.

Ἀρά γε αὐτή του ἡ ἰδιοφυία δὲν μποροῦσε νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ μιμηθῇ κἄτι ὑψηλότερο, ἔστω καὶ συγγενές, ἐὰν ἡ ἀνάγκη δὲν τὸν ἐβίαζε νὰ σταματήσῃ ἐκεῖ στὸ πρῶτο βῆμα, στὴν ζωντανὴ ἀλλὰ καὶ ταπεινὴ σάτυρα;

Τὸν εἶδα, πῆρε ἕνα στεφάνι ἀρκετὰ μεγάλο, τῶ δωκε κἄποιον νὰ τὸ κρατῇ καὶ αὐτὸς ἔτρεξε διὰ νὰ πηδήσῃ δῆθεν ἀπὸ μέσα, μὰ, σὰν ἔφθασε ἕως ἐκεῖ, ἔρριξε μόνο τὸ καπέλλο του καὶ αὐτὸς στάθηκε μ' ἕνα γέλοιο βλακῶδες. Ἦταν αὐτὴ μιὰ ζωηροτάτη κοινωνικὴ εἰκών, ἕνα πρόγραμμα ζωῆς ἀρκετὰ γενικευμένο: Εἶχεν ἀρκετὴν ὁρμή, ἀλλὰ προτίμησε νὰ μὴ κοπιάσῃ, ἀφοῦ, καὶ ἂν ἀκόμη κατώρθωνε ἐκεῖνο, ποὺ εἶχε σκοπὸ νὰ κάμῃ, τὸ δυσκολότερο δηλαδή, ὁ κόσμος θὰ περιορίζετο εἰς τὸ ἴδιο: νὰ γελάσῃ.

Ἔτσι λοιπὸν μιὰ τέτοιαν ἀπογοήτευσι φέρνει ἡ ἡ ἀνάγκη, γιατὶ τόσο τὸ μαυρίζει αὐτὴ τὸ μάτι, ποὺ τὸ κάνει νὰ μὴν πιστεύσῃ πειὰ πῶς μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ φῶς παραπέρα.

Γ. Ι. Κάρ.

Ἂν βγάλῃς ἀπ' τὴν ζωὴ τὸν καιρὸ ποὺ ἀφιερώνομε στὸν ἔρωτα θὰ φανῇ αὐτὴ πολὺ βραχεῖα καὶ φοβερὰ ἄδεια.

* * *

Ἡ χαϊδευτικὴ ματιὰ τῆς κοκέττας εἶναι δίχτυ ποὺ χρησιμεύει νὰ ψαρεύῃ τοὺς μωροπίστους.

* * *

Ἡ γλῶσσα τοῦ ἔρωτος δὲν ἔχει ἴδιον ἰδίωμα: σὰν τὴν μουσικὴ ἀνήκει εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ εἰς ὅλας τὰς χώρας.

* * *

Ἡ κολακία εἶναι τὸ καλύτερο διαβατήριο διὰ νὰ φθάσῃ κανεὶς ἕως τὴν καρδιὰ τῆς ἄπονης.

* * *

Παριστάνουν τὸν ἔρωτα τυφλόν, καὶ ὅμως μὲ τὰ μάτια πάντα κηρύττεται τὸ πάθος.

* * *

Τίποτε δὲν συνομωτεῖ περισσότερον κατὰ τῆς ἀρετῆς τῆς γυναικὸς ὅσον αὐτὴ ἡ ἴδια.

* * *

Ἡ παιδικὴ ἡλικία εἶναι ὁ παράδεισος τῆς ζωῆς, ὁ ἄγαμος βίος τὸ καθαρτήριον, καὶ ὁ γάμος ἡ κόλασις.

* * *

Στὴν πολιτικὴ ἀγαποῦν τὴν προδοσία ἀλλ' ὄχι τοὺς προδότας, στὸν ἔρωτα αὐτοὺς ἀγαποῦν περισσότερον ἀπὸ τὴν προδοσία.

* * *

Στὸν ἔρωτα ὅταν συνομολογεῖται συνθήκη ὁ νικημένος ἐπιβάλλει τὸν νόμον εἰς τὸν νικητήν.

* * *

Τὸ «Ὄχι» στὸ στόμα τῆς εὐαισθήτου ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ «ναί» ὁ τρόπος τῆς προφορᾶς κάμνει ὅλα.

Mme DE GIRARDIN

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ἤτοι μονόλογοι διάλογοι καὶ δραμάτια.

Δι' ἑορτὰς Σχολείων καὶ Οἰκογενειῶν.

Ἐκδοθήσεται περὶ τὰ μέσα Ἀπρολίου ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῆς «Διαπλάσεως τῶν Παίδων».

Τιμᾶται: Διὰ τοὺς πρὸ τῆς ἐκδόσεώς του ἐγγραφησομένους συνδρομητὰς φρ. 1,50.

Διὰ τοὺς μετὰ τὴν ἔκδοσιν φρ. 2.

Ἡ διεύθυντσις τῆς «Φιλ. Ἠχοῦς» παρακαλεῖ ὅσους ἔλαβον μὲ τὸ φυλλάδιον 5 ἀγγελίας τοῦ «Παιδικοῦ θεάτρου» καὶ ἐνέγραψαν συνδρομητὰς, νὰ ἀποστείλωσι πρὸ τῆς 10ης τρέχοντος, τοὺς καταλόγους τούτους οἱ μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Ἠχοῦς» οἱ δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν κ. Ν. Π. Παπαδόπουλον, ἐκδότην —119 ὁδὸς Αἰόλου — εἰς Ἀθήνας.

Διὰ τὰς προπληρωμὰς ἡ Διεύθυνσις τῆς «Ἠχοῦς» δίδει προσωρινὴν ἀπόδειξιν καὶ ὑπόσχεται νὰ παραδώσῃ τὰ ἀντίτυπα ἐγκαίρως.

Ο ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Τὰ παραμύθια τῆς Χαλιμᾶς ἃς κουρέψουν τὰ μαλιά τους, ἃς πασαλειφθοῦν μὲ στάκτη κι ἃς θρηνήσουν τὴν καταστροφήν των, διότι ἡ ἐπιστήμη τὰ ἄρησε πίσω, πολὺ πίσω. «Εἰσῆλθα στὴν μικρὴ αἴθουσα, λέγει διακεκριμένος ἐπιστήμων· ἦταν νύκτα καμμία λυχνία, κανένα κερί, καμμία ἠλεκτρικὴ πηγή. Καὶ ὅμως δὲν ἦταν σκοτάδι. Θαρρεῖς πῶς τὸ φεγγάρι χωρὶς νὰ φαίνεται ἔρριπτε τὶς ντροπαλές του ἀκτῖνες καὶ ἔδινε τὸ ἀόριστο, τὸ μελαγχολικὸ ἐκεῖνο φῶς. Τὰ ἔπιπλα φεγγοβολοῦσαν σὰν πυγολαμπίδες. Ἡ ὀροφὴ στραφτοκοποῦσε σὰν νᾶταν ἀπὸ διαμάντι. Τὰ χαλιὰ γιάλιζαν, τὰ καθίσματα νόμιζες πῶς ἦταν πασαλειμμένα μὲ φώσφορο, στοὺς στοίχους φαίνουνταν συμβολικὰ συμπλέγματα, εἰκόνες, ὅπλα, μὲ ἀναλαμπὲς γαλάζιες τοῦ περουζὲ καὶ κίτρινες τοῦ τοπαζιοῦ. παράξενο πρᾶμα γιὰ ὅσους ἔρχουνται ἀπὸ τὸ δρόμο.

Τὸ φῶς ἦτο παντοῦ καὶ δὲν ἦτο πουθενά. Τὰ φορέματα τῶν γυναικῶν ἦταν φωτερὰ αἱ πτυχαί των σὲ κάθε κίνησιν ἔριχναν ἀστραπές. Τὰ πρόσωπα, ἄσπρα, φωτίζουνταν ἀπὸ ὠχρὲς ἀναλαμπές. Ἀπὸ παντοῦ μᾶς περικύκλωνε θαμπὴ φλόγα ποὺ δὲν ἔκαιε καὶ στρῶμα διακριτικοῦ φωτὸς ποὺ, μόλις φαίνουνταν, χάνουνταν προστὰ στὸ μαγεμένο μάτι, γιὰ νὰ ξαναγεννηθῇ πάλε, πάντα! Ἦτο ἀπερίγραπτο.

Καὶ τὸ μυστικό; Βέβαια καὶ δὲν τὸ λέν, διότι ἂν μαθευτῇ, ἡ μικρὴ αὕθουσα θὰ χάσῃ τὸ γόητρό της. Καὶ ὅμως ὁ σοφός μας τὸ ἐξηγεῖ κάπως: Λέγει ὅτι πολλὰ σώματα ἂν ἐκτεθοῦν στὸν ἥλιον κατόπιν φωσφορίζουν. Τὸ καταλληλότερον ἀπὸ ὅλα εἶναι ὁ θειώδης ψευδάργυρος διότι εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν μεταχειρισθοῦν ὡς σκόνην καὶ διότι δὲν τὸν προσβάλλει οὔτε ἡ ὑγρασία οὔτε τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ οὔτε τὰ ἀδύνατα ὀξέα οὔτε τὸ ἀμονιακόν.

Ε. Π.

Ἀλληλογραφία.

6 κ. Ε. Π. ἐνταῦθα. — Μὲ χαρὰν σᾶς ἐπαναβλέπουν οἱ ἐδῶ φίλοι σας· καὶ ἡ Ἠχὼ σᾶς εὐχεται τὸ καλῶς ὥρισες ἐκ τῶν πρώτων.

7 Μαργαρίταν ἐνταῦθα.—Τὸ γνωστότερον ἑλληνικὸν ἔργον, εἶνε ὁ Λουκῆς Λάρας τοῦ κ. Βικέλα, τὸ ὁποῖον μετεφράσθη εἰς πολλὰς ξένας γλώσσας. Τώρα ναί· εἶσθε ἀληθινὴ μαργαρίτα· βλέπετε, εἴχετε πάθει ὅ,τι παθαίνουν οἱ περισσότεροι· δὲν ἀνεγνώσετε τίποτε ἑλληνικόν.

8 Μαύρην Μοῖραν ἐνταῦθα.— Ἡ ἰδέα πρωτότυπος· τὴν ἐζήλευσα· χωρὶς νὰ σᾶς ἐπιθληθῶ ὡς κριτικὸς, σᾶς προτρέπω ν' ἀλλάξετε τὴν ποίησιν εἰς τοὺς ὀλίγους εὐνοουμένους της καὶ νὰ γράψετε τὰ ἴδια πράγματα ὑπὸ μορφὴν διηγήματος. Τὸ ἔργον σας θὰ κερδίσῃ πολὺ ἂν ἡ ἐκτέλεσις, ὅπως ἐλπίζω, ἐπιτύχῃ.

9 κ. Α. Ι. ἐνταῦθα.—Τὸ κέρας δὲν ἐλήφθη ἀκόμη, διατί;

10 κ. Ι. Μ. ἐνταῦθα.— Ἡ μετάφρασις τοῦ ἔργου τοῦ Daudet πολὺ πιστὴ καὶ χαριτωμένη· θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς.

11 Καμέλιαν, ἐνταῦθα.—Διατί εὑρίσκετε κωμικὴν, τὴν φιλολογικὴν κίνησιν, τὴν ὁποίαν παρατηρεῖτε ἀπό τινος; Ἤτε καλλίτερος ὁ λήθαργος; Ἡμεῖς ἐκ τῆς κινήσεως αὐτῆς, περιμένομεν πολλὰ ἀγαθά.

12 Χερουβεὶμ, ἐνταῦθα. — Τώρα ἐννοῶ διατί σᾶς ἤρεσε τόσω πολὺ ἡ Χάλκη τοῦ κ. Σ. τὴν ὁποίαν ἀνεγνώσετε εἰς Ἡμερολόγιον. Εἶνε ἀριστουργηματάκι, ἐκτὸς τῆς ὑπογραφῆς... διότι εἶνε ἔργον τοῦ ἀθανάτου Βυζηνοῦ, τὸ ὁποῖον ἱερόσυλον παιδάριον, ὑπέγραψεν ὡς ἰδικόν του ἔργον.

13 κ. Κ. Κ. εἰς Πύργον.— Ἐπιστολαὶ καὶ βιβλίον ἐλήφθησαν σᾶς εὐχαριστοῦμεν, σᾶς γράφομεν προσεχῶς.

14 Περίεργον, ἐνταῦθα.— Ὁ Βουδισμὸς εἰσήχθη ἐπισήμως εἰς τὴν Σινικὴν Αὐτοκρατορίαν Τὸ 6ὸν μ. Χ. ἔτος ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μιγκ-Τι. Ἰδοὺ πῶς οἱ σῖναι ἱστοριογράφοι ἀναφέρουν τὸ γεγονός:

Ὁ αὐτοκράτωρ Μιγκ-Τι εἶδεν εἰς τὸ ὄνειρόν του ἄνδρα ὑπερφυσικοῦ ἀναστήματος, τοῦ ὁποίου τὸ χρῶμα ἦτο χρυσοῦν, ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ λαιμὸς εἶχεν ἔκτακτον λάμψιν. Ἐζήτησεν ἀπὸ τοὺς ὑπουργούς του τὴν ἐξήγησιν τοῦ ἐκτάκτου τούτου ὀνείρου. Εἷς ἐξ αὐτῶν τὸν ἀπήντησεν ὅτι εἰς τὰ δυτικὰ μέρη (τῆς Ἀσίας ὑπῆρχε πνεῦμα ἢ ὂν ὑπερφυσικὸν (Τζιν. Τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο **Φο** καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ἄγαλμα εἶχεν ὕψος ἓξ ποδῶν καὶ χρῶμα χρυσοῦν.

Ὁ αὐτοκράτωρ Μιγκ-Τι κατόπιν τῶν πληροφοριῶν τούτων ἔστειλε πρεσβείαν εἰς Θιαν-Τζου (Ἰνδίας) διὰ νὰ μάθῃ τοὺς νόμους καὶ τὸ δόγμα τοῦ Φο καὶ φέρει εἰς τὴν Σινικὴν ἀγάλματα καὶ εἰκόνα αὐτοῦ.

Γυναῖκας φιλοσόφους καὶ συγγραφεῖς ἔχουν πολλὰς οἱ Σῖναι. Ἡ σύμπτωσις τῶν ἀναψηλαφήσεων, διὰ νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν ἐρώτησίν σας, μὲ ἔφερεν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ἐγγράφου περιέργου σχετιζομένου πολὺ μὲ τὴν χειραφέτησιν τῶν γυναικῶν. Ἐλπίζω νὰ σᾶς τὸ μεταφράσω προσεχῶς.

κ. Ν. Ζαραγάνην εἰς Σμύρνην.— Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Ὅροι δεκτοί, εὐχαριστῶ. Προσεχῶς θὰ σᾶς γράψω. Ἐν τῷ μεταξὺ λάβετε τὰ ζητούμενα φυλλάδια.